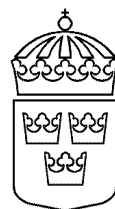

Riksdagens protokoll

1999/2000:118

Måndagen den 29 maj

Protokoll
1999/2000:118

Kl. 10.00 – 13.10

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 23 maj.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
1999/2000:112 till miljö- och jordbruksutskottet
1999/2000:124 till justitieutskottet
1999/2000:126 till skatteutskottet

3 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 1999/2000:SfU8, SfU13 och
SfU12
Trafikutskottets betänkanden 1999/2000:TU10–TU12

4 § Verksamheten i Europeiska unionen under 1999

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 1999/2000:UU10
Verksamheten i Europeiska unionen under 1999 (skr. 1999/2000:60).

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Anf. 1 STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! I EU-fördraget är det en rättighet för Europas folk att komma med i EU när de uppfyller villkoren i form av demokratisk och marknadsekonomisk mognad, respekt för mänskliga rättigheter samt kan klara att upprätthålla det gemensamma regelverket. Det är därför en trovärdighetsfråga för samarbetet att utvidgningen förverkligas utan dröjsmål.

Vi står nu på randen till skapandet av en inre marknad med en halv miljard invånare med allt vad detta innebär av välståndsskapande krafter, för både nuvarande och tillkommande EU-länder. EU kommer då i än

högre grad att bli världens dominerande marknad med 25 % av världsmarknaden.

En första utvidgning av EU bör kunna ske redan år 2003 när de av kandidatländerna som kommit längst i sina förberedelser har möjlighet att bli medlemmar. Minst ett men förhoppningsvis två baltiska länder kan komma att tillhöra denna grupp. Det blir ett historiskt ögonblick där Europa för gott kan lägga delning och ofrihet bakom sig.

EU är redan nu efter liberaliseringen av handeln med industriprodukter, råvaror och tjänster den helt dominerande handelspartnern för kandidatländerna. Det är fantastiskt när man ser hur de lyckats öka handeln och lägga om sina handelsmönster på bara tio år. Det är inte ovanligt att två tredjedelar av kandidatländernas handel i dag sker med EU. I t.ex. Ungern och Polen är det på det viset.

Kandidatländerna som grupp är den viktigaste handelspartnern för EU efter USA. 10 % av EU:s handel sker med kandidatländerna redan nu. Det är nu nödvändigt att gå vidare och montera ned de kvarvarande hindren för handel med främst jordbruksprodukter. Det skulle bidra till en effektivisering av hela jordbrukssektorn i kandidatländerna. Stödet för export av livsmedel från EU till kandidatländerna bör också tas bort liksom antidumpningsåtgärderna från EU:s sida.

Den ekonomiska integrationen mellan EU och kandidatländerna går mycket fort. Bara mellan 1997 och 1998 fördubblades handeln. Ju djupare integrationen är, desto attraktivare blir kandidatländerna för investeringar. Ju mer utländska direktinvesteringar som kommer, desto snabbare sker moderniseringen av ekonomin, eftersom kunskap om marknad, organisation, teknik och företagsledning följer med investeringarna. Och även om de utländska direktinvesteringarna ökat, särskilt i länder som Tjeckien och Polen, ligger kandidatländerna lägre än vad de kan och behöver göra. Störst sammanlagda utländska direktinvesteringar har Ungern, Tjeckien, Estland och Lettland sett. För att attrahera utländska investeringar så måste kandidatländerna se till att inte bara införa EU:s regelverk utan också upprätthålla efterlevnaden av regelverket. Och det sammanfaller för övrigt med det viktigaste kravet för att de ska kunna vinna medlemskap snabbt.

Fru talman! Estland, Polen, Ungern, Tjeckien, Cypern och Slovenien har sedan månadsskiftet mars/april 1998 förhandlat om medlemskap. Lettland, Litauen, Bulgarien, Rumänien och Slovakien gavs genom beslut i december förra året möjlighet att inleda sina konkreta förhandlingar. Dessutom har glädjande nog Malta tillkommit som kandidatland. De nya länderna som får förhandla har möjlighet att på egna meriter kunna komma i kapp de andra.

Totalt har nu 29 av 31 kapitel öppnats för förhandlingar. Mellan 10 och 15 kapitel har stängts för fortsatta förhandlingar med respektive land. Man ska dock komma ihåg att ingenting är klart förrän allting är klart. Det är viktigt att kandidatländerna visar att de förverkligar det som de åtar sig i förhandlingarna. Förhandlingarna ska undvika långa undantag, särskilt vad gäller den inre marknaden. Endast när det gäller åtaganden som innebär stora ansträngningar och investeringar som energi, infrastruktur och miljö kan övergångsperioder komma i fråga. Kandidatländerna förhandlar i sin egen takt och bedöms på egna meriter.

Vad gäller de politiska kriterierna har Slovakien gjort en lika glädjande som snabb förbättring och hållit bl.a. fria president- och kommunalval. Samtliga länder utom Turkiet möter nu de politiska Köpenhamnskriterierna. En gemensam uppgift är att kandidatländerna måste stärka rätts- och domstolsväsendet, bl.a. när det gäller tillgången till domare samt bekämpningen av korruptionen. Minoritetsfrågorna förbättras, även om vissa språkfrågor återstår att lösa.

Alla de sex länder som först fick inleda medlemskapsförhandlingar, om än med varningsflagg för Tjeckien, är liksom Lettland fungerande marknadsekonomier. Litauen och Slovakien är på god väg och kommer detta år troligen att möta kraven. Bulgarien utvecklas lika snabbt som positivt. Men Rumänien släpar dessvärre efter. Fortfarande bedöms dock de flesta kandidatländerna ännu inte riktigt förmå att möta konkurrenstrycket i EU. Men de kommer på medellång sikt att klara det. Bulgarien och särskilt Rumänien behöver dock förmodligen längre tid på sig.

Sammantaget gör detta att förutom Cypern och Malta, som redan nu klarar de ekonomiska Köpenhamnskriterierna, så bedöms Ungern, Polen, Slovenien och Estland närmast att göra det. Det gäller också för Tjeckien, om än inte i samma grad, och Lettland som kommer med glädjande stormsteg. Litauen är enligt kommissionen trots goda insatser ännu inte riktigt framme. Och här har Sverige, också det glädjande, markerat en annan uppfattning. Bulgarien och Rumänien uppfyller inte kriterierna, och Rumänien brottas, som jag nämnde tidigare, med svåra problem.

Offentlig upphandling, statsstöd, miljöfrågor och jordbrukets reformering är alla frågor som fordrar ökad uppmärksamhet i kandidatländerna.

Värt att notera är att Phareprogrammet har modulerats om från att stödja den demokratiska omvandlingen i kandidatländerna till att stödja ländernas förmåga att klara kraven för EU-medlemskap med avseende på uppbyggnad av offentlig förvaltning och rättsväsende. Stödet från Phare går också till investeringar som ger länderna kapacitet att genomföra EU:s regelverk. Det är intressant att se att Phare 1998 gav en utväxling på ett till sex. För varje euro som kom från Phareprogrammet bidrog andra finansiella institutioner med 6 euro till investeringar i miljöprojekt och transportsektorn.

Fru talman! Parallellt med utvidgningen är det viktigt att EU fortsätter att stärka samarbetet med sina övriga närområden, särskilt Ryssland, Ukraina och länderna kring Medelhavets södra och östra stränder. Av speciell vikt är naturligtvis också Kaliningrads situation.

Vikten av att utvidgningen kommer till stånd har understrukits av de senaste årens tragedier på Balkan. Det är ingen slump att den delen av Europa som återkommande stått i brand är den del som stått helt vid sidan av den freds- och välståndsskapande integrationen. EU måste öppna för de fem berörda ländernas framtida möjligheter till medlemskap enligt objektiva och vidareutvecklade Köpenhamnskriterier. Vägen dit går rimligen via frihandels- och samarbetsavtal och genom att regionen bygger upp en intern frihandel. En grundläggande förutsättning för hela regionens framtid är demokratisering av Belgrad, ömsesidiga erkännanden av gränser och respekt för minoriteter.

Fru talman! Utvidgningen måste vara den högst prioriterade frågan inför och under det svenska ordförandeskapet i EU år 2001. Om EU ska

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

kunna ta in de första länderna från Central- och Östeuropa som medlemmar år 2003, som är vår målsättning, måste ambitionen vara att avsluta deras medlemskapsförhandlingar senast under tiden för Sveriges ordförandeskap våren 2001.

Viktigt är att regeringskonferensen om institutionella frågor slutförs redan under franskt ordförandeskap för att göra EU redo för utvidgningen. Kapitlet om institutionerna i EU kan det inte börja förhandlas om med kandidatländerna förrän EU:s regeringskonferens är färdig.

I regeringens prioriteringar inför det svenska ordförandeskapet sattes dock länge vad regeringen själv beskrev som vardagsfrågor, jämställdhet och konsumentskydd, före utvidgningen. Nu har regeringen – under intryck av kritiken, får man förmoda – tänkt om och gjort utvidgningen till en första punkt. Det är senkommet men bra. Därmed når vi nämligen den inrikespolitiska enighet som är en förutsättning för ett starkt agerande i EU-samarbetet.

Fru talman! Jag ber att få avsluta med att yrka bifall till reservation 11 från moderaterna under mom. 16.

Anf. 2 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag står naturligtvis bakom alla de reservationer som Vänsterpartiet har stött i utrikesutskottet men för tids vinnande begränsar jag mig till att yrka bifall till reservationerna nr 10 och 25.

I reservation nr 10 behandlas frågan om en utträdesparagraf i fördraget. Jag har svårt att förstå argumenten mot att införa en sådan. Om man inte tror på det tusenåriga riket utan kanske tror att samarbete måste byggas på frivillighet och på att folken själva ska få bestämma huruvida de värderar det samarbete som finns eller inte är det också rimligt att reglera hur ett utträde ur en union ska kunna ske.

I den reservation som Vänsterpartiet ställt sig bakom i utrikesutskottet hävdas att det skulle förstärka den mellanstatliga karaktären av EU om en utträdesparagraf infördes. Det visar nämligen att folken har möjlighet att hela tiden pröva och ompröva medlemskapet i den europeiska unionen. Detta är ett rimligt demokratikrav.

Jag hoppas att det är en lapsus att Centerpartiet den här gången inte ställer upp på reservationen. Liknande reservationer har ju tidigare stötts av Centerpartiet.

När det gäller försvarspolitik har jag ingen reservation att hänvisa till. Däremot menar jag att i det resonemang som utrikesutskottet för förbigås helt det faktum att ambitionen med försvarspolitik är att bygga en förbundsstat. Det är som ett led i detta som man bygger ett gemensamt försvar.

De tre viktigaste beståndsdelarna i en statsbildning är en gemensam valuta, ett gemensamt parlament och ett gemensamt försvar. När den inriktning som nu pågår beskrivs på ett förtjänstfullt sätt i Dagens Nyheter av Bengt Albons passar utrikesutskottet och ledande politiker. I stället talar man enbart om krishantering. Framför allt uppehåller man sig kring den civila krishanteringen som ett viktigt inslag i den försvarspolitik som håller på att byggas.

Andra i Europa drar helt andra slutsatser av utvecklingen. T.ex. i Tyskland talar man om vikten av att nu gå vidare och inte nöja sig med den styrka på 60 000 man som EU är på väg att bygga upp. I stället vill

man förstärka det gemensamma försvaret så att man verkligen får möjlighet att göra det som står i bilagorna till beslutet i Helsingfors, nämligen att ingripa varhelst unionens intressen hotas. Det här är stormaktspolitik och detta är en möjlighet för EU att spela en roll som hittills enbart Amerikas förenta stater spelat i världspolitiken.

Det är mycket oroväckande att man inte diskuterar detta mer öppet och att man inte är tydligare med hur man ställer sig till uppbyggandet av ett gemensamt försvar. Det handlar ju inte bara om säkerhetsgarantier, som är det som utrikesutskottet hänger upp sitt resonemang om alliansfrihet på. Det handlar i stället om vilken väg EU är på väg att ta. Och vilken väg anser Sverige att EU ska ta i den internationella säkerhetspolitiken?

Vänsterpartiet anser att det i stället är Förenta nationerna som ska stärkas. Vi måste göra allt för att FN ska kunna få möjligheter att ingripa när freden hotas och när krig utbryter.

Slutligen, fru talman, vill jag uppehålla mig kring utvecklingen av en gemensam valuta. Uppbyggandet av den monetära unionen är kanske det viktigaste och det mest centrala inslaget i den utveckling av den europeiska unionen till en statsbildning som vi i dagsläget ser. Detta förbigår utskottet helt och hållet. Man klargör inte att den fördjupning som EMU:s tredje fas innebär syftar till att på sikt skapa en federal statsbildning i Europa. Det handlar om någonting mycket mer långtgående än ett vanligt samarbete.

De enda som någorlunda bejakar denna utveckling är Folkpartiet som åtminstone talar om en federal utveckling och tvåkammerssystem i Europa, medan övriga krafter enbart iakttar, inte deltar i, debatten om vart den europeiska unionen är på väg.

EMU-projektet har hittills inte varit någon succé men det har inneburit en konvergens av ländernas ekonomier som ofta fått stora nedskärningar i välfärden som följd, liksom stora nedskärningar i de sociala utgifterna. Den inriktningen nämns också som grunden för finanssamarbetet så fort finansministrarna träffas, och det nämns som det viktigaste inslaget i en politik som EU och EMU ska leda till.

Det är t.o.m. möjligt att bötfälla länder som ingår i EMU:s tredje fas om de offentliga utgifterna ökar för mycket. Detta är inte en demokratisk utveckling. Tvärtom pekar den utvecklingen mot en allt starkare ordning där Bryssel och Strasbourg bestämmer mer över svensk ekonomi än Sveriges riksdag.

Nå, vad är då alternativet till EMU? Är det att vi bara ställer oss utanför och tror att vi kan klara oss själva? Nej, självklart inte. Den internationaliserade ekonomin måste också hanteras av Sverige. Därför måste det internationella samarbetet öka som ett alternativ till valutaunionen.

Man framställer ibland EMU som ett sätt för politiken att begränsa kapitalets makt och att förhindra valutaspekulation. Man är helt tyst om att det i EU-fördragen står inskrivet att varje begränsning av de fria valutarörelserna är förbjuden. Det påstås att EMU skulle kunna vara ett verktyg för folkvalda och regeringar att återta förlorad makt i en globaliserad värld men i stället ser man att EMU är uppbyggt så att de fria kapitalrörelserna på varje sätt ska värnas.

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Det är nog riktigare att se EMU som de privata kapitalägarnas redskap för att tygla demokratin än att se det som demokratin redskap för att tygla kapitalet.

Utgångspunkten när man argumenterar för ett EMU-medlemskap är ju ofta att valutafluktuationer är problematiska och att man vill ha valutapolitisk stabilitet men även det är en tveksam uppfattning. Den svenska EMU-utredningen hade svårt att finna några belägg för att växelkursförändringar skulle ha negativa effekter för utrikeshandel, räntor och investeringar. Dessutom är ju euron den valuta som har fluktuerat väsentligt mer än kronan sedan EMU:s tredje fas inleddes.

Alternativet till detta är att förstärka det internationella samarbetet, att redovisa omvärldseffekter av nationell politik på alla områden och att arbeta för en minimibeskattnings på internationell nivå av kapital och företag så att risken för dumpning försvinner, eller åtminstone minskar – för en mellanstatlig finanspolitisk samordning med utgångspunkt i sysselsättning och fler jobb i Europa och dessutom ett starkt uppställande kring de konventioner för miljön som de flesta länder redan har skrivit under. Samarbetet mellan nationerna behöver öka för att balansera de stora multinationella företagens makt.

Fru talman! Därmed yrkar jag, som sagt, bifall till reservationerna nr 10 och 25.

Anf. 3 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! I dag ska vi debattera verksamheten i Europeiska unionen under 1999 – ett verksamhetsår som mer än någonsin har varit turbulent. De två mest allvarliga inslagen var enligt vår mening dels att kommissionen misskötte sitt uppdrag så att en avsättning blev nödvändig, dels att valet till Europaparlamentet på våren 1999 uppvisade ett rekordlåg valdeltagande – detta i en tid då demokratin i Europa verkligen skulle ha behövt medborgarnas engagemang i alla avseenden.

Hela EU-projektet står nu inför mycket stora utmaningar. De närmaste åren blir avgörande för EU:s framtid. Det krävs ett starkt ledarskap, mod och långsiktighet för att styra Europa rätt i en värld där alltfler relationer blir globala.

Fru talman! Det som tidvis har varit ett utpräglat ekonomiskt samarbete har allteftersom fått tydligare politiska dimensioner. Frågor som tidigare har förknippats med den nationella suveräniteten får nu en alltmer europeisk dimension och skapar därmed en grund för samarbete. Det gäller rättsfrågor, brottsbekämpning, flyktingpolitik, miljöpolitik utrikes- och säkerhetspolitik och mycket mer.

Den nya kommissionen med ordföranden Romano Prodi skulle bli en nystart. Tillsammans med ett nyvalt Europaparlament skulle genomgripande reformer ske. Det arbetet har inletts och kommer förhoppningsvis att leda till förändrade och förbättrade arbetssätt inom unionens institutioner. Men samtidigt som nya möjligheter öppnar sig tornar också nya hot upp sig vid horisonten.

Fru talman! De flesta EU-politiker är överens om att utvidgningen mot Öst- och Centraleuropa är och förblir EU:s viktigaste uppgift. Men när förhandlingar nu har inletts med kandidatländerna och går in i en intensiv och svårare fas börjar tecknen på tvekan och skepticism att infinna sig. Nu uttrycker ett antal ledande europeiska politiker farhågor för

en okontrollerad immigration med massinvandring och ökad arbetslöshet som följd.

Ju mer förhandlingarna drar ut på tiden, desto otåligare blir kandidat-länderna. Befolkningarna i dessa länder blir mer skeptiska, och detta ger ett ökat utrymme för populism och skrämselfpropaganda. Intensifierade förhandlingar betyder också att kraven på anpassningar till EU-regler blir tydligare, vilket ytterligare späder på misstron och skepticismen mot EU.

Den svenska regeringen måste visa ett mycket större engagemang och ansvar i östutvidgningsfrågorna, speciellt då Sverige blir ordförande i ministerrådet våren 2001. Nu måste man på allvar ta itu med frågor som miljö- och säkerhetsfrågorna.

Fru talman! Den svenska regeringen är mycket otydlig i sitt ledarskap för det framtida Europa. Det vore bra om statsminister Göran Persson eller utrikesminister Anna Lindh kunde presentera sin vision för svensk Europapolitik, eller åtminstone kommentera Fischers och Jospins senaste utspel om framtidens Europa. Tystnaden i Rosenbad talar tyvärr sitt tydliga språk. Regeringen har ingen vision för svensk Europapolitik.

Regeringen var mycket snabb och resolut när det gällde att reagera mot risken för uppkomst av främlingsfientlighet i den österrikiska regeringen. Nu kräver situationen att man går vidare inom EU i denna fråga. Kristdemokraterna anser att EU behöver en mekanism där man med uppmärksamhet kan följa såväl Österrikes som andra regeringars arbete vad avser demokrati och mänskliga fri- och rättigheter.

Den svenska regeringen som med stor rätt alltid hävdar öppenhet och demokrati kan inte fortsätta att hävda isolering gentemot Österrike som den enda vägen för att åstadkomma en positiv utveckling. Politisk kraft borde användas för att utveckla och föreslå rådet en mekanism där den österrikiska regeringens, och för den delen även andra regeringars, vardagsarbete i den mån det fordras kan följas med avseende på främlingsfientlighet och andra brister på MR-området.

Fru talman! Ytterligare brister i Europasamarbetet gäller reformarbetet i den pågående regeringskonferensen IGC. En av de frågor som kommer att behandlas i IGC gäller beslutsformerna i ministerrådet. Man måste komma ihåg att syftet med regeringskonferensen är att göra unionen funktionsduglig för ett större antal medlemsländer.

Beslutsfattandet försvåras, och kanske t.o.m. omöjliggörs, om vart och ett av 25 eller 28 medlemsländer kan lägga in sitt veto i en rad frågor. En allt snabbare omvärldsutveckling ställer ökade krav på flexibilitet och anpassningsbarhet. Det är orimligt att varje fördragsändring oavsett område och tyngd ska kräva en utdragen regeringskonferens. Konsekvensen blir omoderna regelverk som riskerar att ytterligare förlama ett angeläget samarbete.

Fru talman! EU måste koncentrera sin verksamhet. Profilen och handlingskraften måste fokuseras på en rad kärnområden. Här ingår enligt vår uppfattning utrikes- och säkerhetspolitiken, kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten, miljö- och energipolitiken, asyl- och flyktingpolitiken och de grundläggande värderingarna.

Östutvidgningen måste även fortsättningsvis få högsta prioritet. Det är i sammanhanget absolut nödvändigt att lösa upp de värsta låsningarna vad gäller t.ex. jordbrukspolitiken. Överbliven areal som uppstår genom effektivisering av jordbruket måste kunna användas för produktion av

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

bioenergi. En sådan politik skulle ge både långsiktig försörjning och en bättre energibalans i förhållande till kol- och oljeprodukter.

Kristdemokraterna anser att tydligheten i Europasamarbetet måste öka. Då uppdraget växer inom kärnområdena måste andra uppgifter stå tillbaka. EU måste sluta att lägga sig i frågor som kan skötas lika bra eller bättre på nationell, regional eller lokal nivå.

Öppenheten måste öka i samtliga EU:s institutioner. Större öppenhet ger större tilltro och tillit till samarbetet.

Fru talman! EU behöver en konstitution som dels ökar tydligheten, dels klart slår fast vilka som är EU:s kompetensområden. Fördragsändringar måste förenklas inom de sakpolitiska områdena. Man bör inrätta en oberoende författningsdomstol med uppgift att förhandsavgöra om EU har kompetens eller inte att fatta beslut på nya politikområden.

Kristdemokraterna anser att EU behöver en europeisk åklagarmyndighet för att effektivare motarbeta slarv, svinn och bedrägerier med EU:s egna budgetmedel.

Fru talman! Kristdemokraterna anser att regeringen starkt måste fokusera ett fåtal områden som man lyfter fram som svenska initiativ inför och under perioden då Sverige är ordförandeland våren 2001.

Det är vår bedömning att Sverige tillsammans med övriga nordiska länder har ett stort förtroendekapital på områdena rättssäkerhet och miljö. Många av kandidatländerna har stora bekymmer med korruption, ekonomisk brottslighet och en belastad yttre miljö. Vi anser att Sverige borde ta på sig ett uppdrag att leda utbildningen av myndigheter i kandidatländerna. Det bör gälla allt från implementering av internationell lagstiftning i frågor som gäller rättssäkerhet, MR-frågor och miljöskydd till att genomföra omfattande seminarier i praktiskt myndighetsutövande på dessa områden.

Vårt starkaste motiv för ett sådant åtagande är att det skulle underlätta östutvidgningen, som många i dag är rädda för på grund av just bristande rättsskydd i många kandidatländer. I vårt eget land skulle det kunna ge positiva effekter för stora delar av vårt samhälle att bli engagerad i en sådan process, en process som också som bieffekt kan ge bestående både myndighets- och näringslivskontakter.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag framhålla att vi naturligtvis står bakom alla våra reservationer i detta betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 3.

Anf. 4 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! För drygt två veckor sedan höll den tyske utrikesministern Joschka Fischer ett tal om EU:s framtida utveckling vid Humboldtuniversitetet i Berlin. Fischers tal har satt spår i debatten runtom i Europa och så även i Sverige. Jag välkomnar det. Vi har inte haft någon egentlig debatt om vart EU är på väg eller om hur vi vill att EU ska utvecklas. Det är mycket märkligt med tanke på de enorma utmaningar som EU nu står inför i och med utvidgningsprocessen. Det är kanske så att man känner att det är så stort och så svårt att man inte riktigt orkar ta tag i frågan, och i så fall är det allvarligt. Det är bra att det kommer en sådan här debatt till stånd.

Det kommande året kommer Sveriges roll i EU och EU:s närvaro i Sverige att växa i betydelse. Från den 1 juli kommer vi att ingå i den s.k.

trojkan som har att svara för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Ett halvår senare är det så dags att axla ordförandeskapet för EU under ett halvårs tid. Det ger förutsättningar för en mer livlig debatt om EU och EU:s utveckling.

Vi har efterlyst fler initiativ på det området, men jag ska inte gå in så mycket på det. Den debatten hade vi här i kammaren nyligen, och den var ganska omfattande.

Jag ska bara säga en sak om ordförandeskapet. Mitt motionsyrkande som behandlas i det här betänkandet handlar om sunda och säkra livsmedel. Då kan jag inte avhålla mig från att betona att till sunda och säkra livsmedel hör ju också att djur inte transporterats i levande tillstånd på det fruktansvärda sätt som framgick av filmen som visades här förra veckan. Det är viktigt att vi arbetar mycket intensivt för att den verksamheten ska stoppas.

Fru talman! Diskussionen om hur EU ska utvecklas är angelägen. Längre var det så att EU kunde drivas som ett teknokratiskt uppifrånprojekt där det mesta handlade om införandet av den inre marknaden och harmoniseringen av olika nationella standarder. I dag upplevs EU av många som ett problem, som något stort, byråkratiskt, överblickbart och långt borta. Jag tror att det vore farligt för det positiva EU-projektet – som hittills varit så framgångsrikt och skapat fred mellan historiska fiender och som står inför stora, viktiga utmaningar – att nu driva på detta utan stärkt legitimitet och genuint folkligt stöd.

Så i dag när vi har möjlighet att diskutera den övergripande utvecklingen i EU tänker jag beskriva min och Centerpartiets syn på hur EU bör utvecklas. Jag anser att det är först när den enskilde vet vad EU gör som den enskilde kan förstå och möjligen intressera sig. En ökad tydlighet vad gäller vilket ansvar och vilka befogenheter som åvilar EU är därför central.

Ett grundproblem är att det aldrig klarlagts vilka befogenheter som bör ligga hos EU. Fördrag har adderats till fördrag på basis av vad som har varit politiskt möjligt och inte utifrån en analys av vad som är rätt och rimligt. Decentralisering av makt och ansvar har aldrig varit en vägledande princip. Närhetsprincipen, subsidiaritetsprincipen, har bl.a. på grund av att den fått så många och olika tolkningar inte fått genomslag. Att i längden lappa och laga Romfördraget från 1957 såsom har skett i enhetsakten, Maastrichtfördraget och nu senaste i Amsterdamfördraget håller inte. EU behöver en konstitutionell nystart. Där är jag överens med Joschka Fischer.

Men till skillnad från Joschka Fischer önskar jag inte att EU utvecklas i en federalistisk riktning. För att EU ska kunna hantera flera viktiga uppgifter och för att inte tilltron till EU och dess förmåga ska gå förlorad måste EU förändras. EU måste bli effektivare inom de områden där EU ska vara verksamt och EU måste anpassas till att omfatta Europas alla stater och bygga på ett folkligt engagemang.

För att kunna möta Europas stora framtidsfrågor måste vi utveckla EU. De områden som jag menar att EU måste rustas för att kunna hantera och utveckla är fred och säkerhet, demokrati, frihandel, miljö och hållbar utveckling, bekämpning av den gränsöverskridande organiserade brottsligheten, ekonomisk utveckling, välbefinnande – särskilt i de fattig-

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

aste delarna av Europa och tredje världen – och öppenhet inom EU och mot omvärlden.

Vår uppfattning är att beslut ska fattas på den politiska nivå som kan fatta det bästa och effektivaste beslutet så nära medborgarna som möjligt. Det är onekligen så att det finns en rad politikområden som bättre sköts av människor själva eller på lokal, regional eller nationell nivå där inget mellan- eller överstatligt beslutsfattande främjar saken. Medlemsländerna kan samarbeta med varandra eller med andra inom dessa områden om de så önskar; allt behöver ju inte vara föremål för beslutsfattande.

Därför är det viktigt att EU:s beslutsfattande, EU:s befogenheter och ambitioner på olika politikområden på ett tydligare sätt än hittills renodlas, definieras, avgränsas och begränsas. Reformen av EU:s institutioner som leder till ökad öppenhet, ökad klarhet om var ansvaret ligger och till förbättrade möjligheter för medborgarna att förstå och påverka processen behövs också. Inte minst gör den förestående utvidgningen av EU en förändring av EU påkallad. Med detta yrkar jag bifall till vår reservation, nr 12.

Den pågående debatten om en särskild EU-stadga för grundläggande rättigheter är ett exempel på ett område där regeringarna bör begränsa EU:s ambitioner. Tanken med stadgan är att göra rättigheternas betydelse mer synliga för EU:s medborgare. I själva verket finns det risk för att en sådan stadga skulle underminera det befintliga systemet för mänskliga rättigheter och det skydd som finns i Europa och bidra till en olycklig uppdelning av Europa i sfärer med olika MR-standard – ett A- och ett B-lag – och det vill vi inte se.

EU ska självfallet respektera de mänskliga rättigheterna på så sätt som skett genom att man har fördragsfäst Europakonventionens principer och kanske också genom att tillträda Europakonventionen, även om det inte är helt oproblematiskt. Men det är viktigt att de som arbetar i konventet inför den särskilda EU-stadgan har detta i åtanke. Vi har ju också haft en hearing i den frågan tillsammans med KU och EU-nämnden. Det är en svår och krånglig materia. Därför är det viktigt att resultatet blir bra så att det inte skapas ett A- och ett B-lag.

EU spelar ju också genom sin blotta existens en roll på MR-området. Det politiska Köpenhamnskriteriet innebär att det ansökande landet måste vara en stabilt fungerande demokrati och ett rättssamhälle som respekterar de mänskliga rättigheterna. Det har varit ett kraftigt incitament för flera kandidatländer som – för att snabbt uppnå ett hägrande EU-medlemskap – förbättrat sitt MR-skydd. Lettland har t.ex. avskaffat dödsstraffet och stärkt den ryska minoritetens ställning.

EU:s viktigaste uppgift framöver är att på jämlika villkor bereda alla europeiska stater som uppfyller Köpenhamnskriterierna ett tillträde till den inre marknaden. EU är förpliktat att stå öppen för alla demokratiska stater som strävar efter ett närmare samarbete för fred och säkerhet, handel, hållbar utveckling m.m. EU har nu en historisk chans att genom en utvidgning skapa varaktig fred och säkerhet på den europeiska kontinenten.

EU ska vara en öppen, alleuropeisk samarbetsorganisation beredd att spränga religionsvallen och även ta in t.ex. muslimska länder, eftersom EU inte på något sätt ska vara en exklusivt kristen klubb. Utmaningen är

i stället att bejaka mixen av kulturer och identiteter på en gemensam värdegrund av humanism, demokrati och marknadsekonomi.

Vår vision är att alla länder i unionens närområde som uppfyller Köpenhamnskriterierna ska ges möjlighet att bli medlemmar. Även de länder som ännu inte klarar dessa villkor ska genom t.ex. gynnsamma handelsvillkor ges stöd att uppnå dessa. Medlemskap i EU är ett mäktigt verktyg för dessa länder att påskynda välfärdsuppbyggnaden och säkra demokratin.

Den nu planerade utvidgningen kommer att ställa krav på de nuvarande medlemsländerna. Enligt vår uppfattning är det angeläget att nya medlemsstater ges fulla rättigheter och inte placeras i något slags andra klassens medlemskap. Solidariteten med människor i de länder som bankar på EU:s dörr måste gå före nationalegoism.

Den svenska regeringen har nu i trojkan än större möjligheter att driva på så att utvidgningsprocessen inte avstannar. Vi vet att det finns tveksamheter och att många länder tycker att man inte ska ha så bråttom. Vi tycker att det är väldigt viktigt att processen inte avstannar utan hoppas att det ska kunna bli ett genombrott under vårt ordförandeskap första halvåret nästa år.

Vi har motioner med yrkanden till det här betänkandet. De är väl beskrivna. En del är väl behandlade och vissa bara besvarade. Vi har nöjt oss med det. Jag tänker inte kommentera dem särskilt mycket.

Men jag ska kommentera reservation nr 4, som vi har tillsammans med Folkpartiet, för det är lite nytt innehåll i den kan man säga. Den handlar om utlokalisering av EU-organ. Av elva EU-organ i olika länder finns inget i Sverige. Vi anser att det är viktigt att det blir en sådan lokalisering till Sverige, därför att det ökar ju det folkliga engagemanget och legitimiteten när man känner att det finns något också här i Sverige.

Ett område där Sverige skulle kunna göra en stor insats är biståndet. Vi har ju fått upprepade rapporter om att EU-biståndet inte fungerar bra. Den senaste var att MEDA-biståndet – det som går till länderna runt Medelhavet och är av avgörande betydelse för den s.k. Barcelonaprocessen, att närma länderna runt Medelhavet till EU – fungerar väldigt dåligt. Av drygt 4 ½ miljarder euro har bara 26 % betalats ut. Av dessa gick en stor del till så dåliga projekt att de egentligen inte borde ha betalats ut. Det är ju förskräckande uppgifter. Det här ett område. Vi har också hört hur det är på andra områden. Någoting måste vi verkligen göra. Jag vet att den nye kommissionären Poul Nielsen är kritisk och vill göra något bättre av detta.

Som det nu ser ut känns det som att EU inte ska syssla så mycket med biståndspolitik, kanske bara samordna den. Men jag tror ändå att det vore bra, för vi är rika länder och EU bör ha en ordentlig verksamhet. Men då behöver biståndet skötas på ett professionellt sätt. Där skulle Sverige kunna ge ett bidrag och medverka till det. Därför tycker vi att man ska se över biståndet totalt och skapa en ny och mer oberoende biståndsmyndighet och att denna med fördel skulle kunna placeras i Sverige. Detta tycker vi att Sverige ska arbeta för. Det är den andra reservationen som jag vill kommentera, och som jag också vill yrka bifall till.

Sedan, Lars Ohly, är det inte alls någon lapsus att vi inte är med på reservationen om en utträdesparagraf. Vi har varit det tidigare, men vi

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

har släppt det kravet. Vi har funderat på det, och vi ser att det egentligen är ett ganska överflödigt krav. Inte är det så att unionen skulle tvinga något land kvar i unionen. Vi har ju, som jag tidigare har sagt i debatterna när vi fanns med på den här reservationen, ingen som helst avsikt att på något sätt använda oss av en sådan paragraf om den skulle finnas. Vi tycker att det är överflödigt att kräva en sådan paragraf, och därför är vi inte med på den reservationen.

I övrigt står vi naturligtvis bakom alla de reservationer där Centerpartiet finns med. Men som jag tidigare sagt yrkar jag bifall bara till reservationerna 4 och 12.

Anf. 5 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Eftersom Centerpartiet inte har för avsikt att använda utträdesparagrafen, ska den inte finnas. Det var tydligen kontentan av det Marianne Andersson sade.

Men tänk om svenska folket skulle vilja använda den. Är det då inte bättre att vi reglerar hur man skulle kunna gå ur den europeiska unionen än att vi inte gör det? Är det bättre att det sker en oordnad reträtt, om det är en folkmajoritet i något medlemsland som inte längre vill vara ansluten till en europeisk union, som leder till en utveckling som Marianne Andersson mycket kritiskt menar att det finns en risk att t.ex. Joschka Fischers tal leder till. Är det då inte rimligt att vi har en utträdesparagraf som reglerar hur ett utträde ur den europeiska unionen ska ske? Eller anser Marianne Andersson att vi är inne i det tusenåriga lyckoriket?

Anf. 6 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tror inte på tusenåriga lyckoriken. Det har aldrig funnits något sådant och kommer nog aldrig att finnas något heller. Och vi vet inte i dag hur länge EU kommer att finnas. Jag hoppas att EU är någonting som kommer att stärkas, utökas, bli effektivare, bättre och mer förankrat hos medborgarna. Det är verkligen min förhoppning, och det måste vi arbeta för.

Om något land skulle tycka att i det här vill vi inte längre vara med, är jag alldeles övertygad om att de andra länderna i EU inte kommer att tvinga kvar landet på något sätt eller att det kommer att bli några våldsamheter när landet går till reträtt, så jag tror att problemet egentligen inte är särskilt stort.

Anf. 7 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Det var ett bättre formulerat försvar för ståndpunkten än i huvudanförandet – där Marianne Andersson sade att eftersom Centerpartiet inte har för avsikt att kräva utträde, finns det ingen anledning att ha någon utträdesparagraf – och det välkomnar jag.

Men kvarstår gör ju att det alltid måste vara bättre att i förväg reglera hur man ska förhålla sig till en situation som mycket väl kan uppstå och som kan innebära, på några eller många års sikt, att ett eller flera länder inte längre känner att de vill bejaka en utveckling t.ex. till en federation i Europa. Då är det rimligt att man reglerar detta.

Jag beklagar att Centerpartiet inte längre står fast vid sitt krav på en utträdesparagraf.

Anf. 8 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Lars Ohly och jag har olika syn på EU. Det låter ju som om han önskar att detta skulle ske ganska snart. Jag önskar verkligen inte att det ska bli så.

Den dagen en rad länder känner att detta är ett samarbete som de inte vill vara med i, hoppas jag är avlägsen eller inte kommer. Men om det skulle bli så, tror jag att de övriga länderna kommer att se till att det ska vara möjligt att utträda utan att man nu har en sådan paragraf.

Anf. 9 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Det är 50 år sedan Europatanken föddes. Det var då den franske utrikesministern Robert Schuman lade fram sitt förslag om den gemensamma kol- och stålunionen.

Sverige har varit med i detta arbete i endast fem år, endast en tiondel av processen. Det har under de 50 åren varit ett envist, beslutsamt och uthålligt arbete. Det har ofta präglats av två steg fram och ett steg tillbaka. Men inriktningen har varit helt klar. Det har gått framåt. Så småningom, efter 45 år, kände Sverige sig moget att gå in i det här arbetet. Det dröjde länge, men det är glädjande att det skedde så småningom.

Dagens betänkande blickar naturligtvis inte tillbaka 50 år utan endast ett år. Det handlar om verksamheten i EU under 1999.

Kriget i Kosovo, den europeiska kommissionens avgång och Amsterdamfördragets ikraftträdande var några händelser som kom att prägla arbetet under 1999.

Den 10–13 juni förra året valde EU-medborgarna ett nytt Europaparlament. Valet blev för Folkpartiet ett framgångsval. Från att tidigare haft endast en EU-parlamentariker har vi nu tre, och det är naturligtvis glädjande för oss.

Oroande är dock att valdeltagandet i Sverige endast var 38,8 %, något som Holger Gustafsson tidigare har påpekat. Inom hela EU deltog däremot ungefär 50 % i valet. Det är något som vi måste fundera mycket över och se om vi kan förbättra, för det är illavarslande. Det ger naturligtvis en indikation om att folket inte riktigt är med i den här debatten.

Men det viktigaste i 1999 års verksamhet i EU är att verksamhetsåret till stor del präglats av arbetet med att utvidga unionen. För drygt tio år sedan var Europa splittrat, och Berlinmuren – symbolen för det kalla kriget – fanns kvar. I dag ser kartan helt annorlunda ut. Berlinmuren är borta, och de gamla kommunistländerna har kommit en bra bit på väg mot demokrati och marknadsekonomi.

De tolv stater som nu står och knackar på EU:s dörr har gjort stora ansträngningar, och gör stora ansträngningar, för att uppfylla de ekonomiska och politiska kriterier som EU har fastställt för medlemskap. Att skjuta upp kandidatländernas anslutning på grund av att EU inte gjort sin del av läxan skulle leda till att vi åter bygger upp en mur mellan öst och väst. Utvidgningen får inte skjutas på framtiden. Den är ett moraliskt åtagande och en historisk chans att göra Europa helt igen.

Utvidgningen kräver reformer. Det är det den nu pågående regeringskonferensen handlar om. Folkpartiets vision är att regeringskonferensen ska leda till att Europa blir öppnare, mer demokratiskt och effektivare. EU ska syssla med färre frågor, och det måste klart framgå när medlemsstaterna respektive EU ska agera. EU ska endast agera där de gränsöver-

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

skridande frågorna är aktuella och när medlemsländerna inte själva kan lösa problemen.

En utvidgad union kräver naturligtvis en översyn och reform av institutionerna. Vetorätten i ministerrådet bör begränsas till frågor av konstitutionell natur samt vissa frågor av särskilt nationellt intresse. Såväl rösterna i ministerrådet som antalet ledamöter i Europaparlamentet bör bättre avspegla folkmängden i de olika medlemsländerna. Det är ett naturligt demokratiskt krav, men en sådan förändring bör även beakta de små ländernas situation. Vidare bör parlamentet ges medbeslutanderätt på alla områden där rådet fattar beslut med majoritet.

Inte bara de kortsiktiga institutionella reformerna är viktiga för att klara utvidgningen. Vi behöver även diskutera de principiella frågorna; hur en union med minst 30 medlemsländer ska utformas för att den ska fungera. Det behövs en författning för att reda ut den otydliga ansvarsfördelningen mellan EU och medlemsländerna. Detta är ett gammalt liberalt krav som nu måste sättas i centrum.

Den tyske utrikesministern Joschka Fischers anförande vid Humboldtuniversitetet i Berlin häromveckan, som nämnts här tidigare i dag, var ett friskt inslag och innebar ett välbehövligt nytänkande i diskussionen om Europas framtid. Oavsett vad man anser om talets innehåll och Fischers förslag om ett federalt EU behöver Europadebatten visioner av det här slaget. Utvidgningen kräver genomgående reformer av EU:s institutioner och fördrag, och dessa förändringar måste vi våga diskutera. Det gäller i alla EU:s medlemsländer men framför allt i Sverige, där debatten hittills lämnat mycket i övrigt att önska, precis som Marianne Andersson lyfte fram tidigare i dag.

Folkpartiet har under årens lopp försökt att lyfta den här debatten, men det fordrades tydligen en Joschka Fischer för att den skulle komma upp på bordet. Här vilar ett stort ansvar på regeringen, som än så länge undviker den här debatten. Talar man för utvidgningen bör man även tala för genomgripande reformer.

Sverige har som jag sade varit medlem i EU i drygt fem år. Men fortfarande präglas debatten här hemma i mångt och mycket av folkomröstningskampanjen. Det är mer av "de i EU" och "vi i Sverige" än av "vi i EU". För att majoriteten av svenskarna ska känna sig tillfreds med medlemskapet måste EU ändras i den riktning vi skissat på. Europapolitiken måste också på ett naturligt sätt integreras i den svenska debatten.

Men det är klart, så länge Vänsterpartiet och Miljöpartiet fortsätter att driva kravet att Sverige ska lämna EU, alltså gå ur det europeiska samarbetet trots att svenska folket i en folkomröstning sagt sitt i denna fråga, kommer frågan att ältas vidare. Det är ganska typiskt egentligen för Lars Ohly att det första han tar upp i sitt inlägg här i dag är utträdet. Det är det viktigaste. Det är det som ska sätta dagordningen.

Jag blir på något vis så trött på detta. Här har vi haft en folkomröstning, och här har vi nu en utvärdering. Nu ska vi blicka framåt. Vi ska bli ordförandeland, och vi ska kunna driva de här frågorna. Så är det första man tar upp utträdet ur EU. Å andra sidan har ju Vänsterpartiet historiskt sett inte varit pådrivande i internationellt samarbete. Det är ganska typiskt ur den synpunkten.

Det är uppenbart att när de två partier, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som är regeringens stödpartier har denna inställning påverkar det

bilden av Sverige i själva EU-arbetet. Jag tror också att det förklarar en del av det låga valdeltagandet. Sverige är inte den kraftfulla och aktiva medlem som vi och andra skulle vilja se att Sverige var och som Sverige borde vara. Så jag undrar: När kommer Vänsterpartiet och Miljöpartiet att släppa kravet på att Sverige ska lämna EU? När kommer ni att acceptera folkomröstningen och sluta med talet om vikten av att lämna EU?

Sveriges ordförandeskap nästa år är ett unikt tillfälle för Sverige att bli en mer aktiv och engagerad aktör i Europaarbetet. Hittills har våra insatser i det avseendet lämnat mycket i övrigt att önska. Kombinationen av att vi står utanför EMU och den alltför stora nej-opinionen gör att många inom den europeiska unionen fortfarande betraktar Sverige som något av en halvmedlem.

Mycket talar för att IGC inte hinner avslutas som planerat under det franska ordförandeskapet nu till hösten. Ännu icke avklarade frågor kommer då att spilla över på det svenska ordförandeskapet. Nicefördraget kan i stället bli ett Göteborgsfördrag. Regeringen måste ha beredskap för att klara detta. Frågan är om den har det.

Regeringen har presenterat ett förslag om vilka frågor som ska prioriteras under ordförandeskapet. Folkpartiet delar regeringens uppfattning att utvidgningen bör sättas främst på dagordningen. Ett utvidgat EU kan dock bara fungera och vinna medborgarnas förtroende om vi djupgående reformerar EU:s fördrag. Vi beklagar därför att regeringen i dag säger nej till att bredda regeringskonferensens dagordning.

Jag ska avsluta med att säga några ord om världen utanför EU.

EU:s internationella ansvar får inte stanna vid EU:s yttre gränser. EU har som världens största biståndsgivare, som har framhållits tidigare i dag av bl.a. Marianne Andersson, ett fortsatt globalt ansvar för världens fattiga länder och för att minska klyftorna i världen. EU måste stödja en demokratisk, social och ekonomisk utveckling för människor i hela världen.

Som tillhörande den i särklass rikaste delen av världen har naturligtvis Europaunionen ett stort ansvar vad gäller biståndssamarbetet. Jag ser risker med att detta ansvar förfelas. Jag känner att detta är den egentligen enda riktigt osäkra delen i EU-samarbetet. Jag tycker att allt utom den här delen går i rätt riktning.

En av de viktigaste vägarna till utveckling är frihandel. EU måste gå i spetsen för kampen för global frihandel. En ny internationell frihandelsrunda måste snarast komma till stånd. EU kan inte in på 2000-talet fortsätta att subventionera sina jordbruksprodukter och att med konstlade medel konkurrera ut de fattiga ländernas produkter. Här måste en avreglering och sanering till, och i det sammanhanget måste man visa handlingskraft.

Jag står naturligtvis bakom samtliga de reservationer som Folkpartiet finns med på, men jag nöjer mig med att instämma i Marianne Anderssons yrkande om bifall till reservation 4, där man tar upp frågan om biståndet. Jag behöver inte utveckla detta mera, eftersom Marianne Andersson gjorde det på ett utmärkt sätt. Jag yrkar också bifall till reservation 7, där man tar upp de institutionella frågorna.

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Anf. 10 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Låt mig först gratulera Folkpartiet och K-G Biörsmark till Folkpartiets framgång i Europaparlamentsvalet. Om den framgången hade kommit efter en reformering av EU:s parlament och av EU:s institutioner efter en eventuell utvidgning, hade det lett till ett mandat. Om Folkpartiet däremot gör ett mer normalt valresultat i ett kommande Europaparlamentsval, kommer Folkpartiet att försvinna från Europaparlamentet.

Jag beklagar det, inte därför att jag tycker att det är viktigt att Folkpartiet till varje pris ska finnas där utan därför att demokratin minskar i och med att mer makt flyttas över till institutioner som ligger långt bort från det som väljarna kan kontrollera. Grunden till Vänsterpartiets antifederalism är att vi ser att alltför beslut fattas där väljarna inte kan ställa beslutsfattarna till svars. Den demokratiska idén bakom antifederalismen förbigår K-G Biörsmark med tystnad.

K-G Biörsmark säger slutligen att vi har haft en folkomröstning och att Vänsterpartiet därmed ska foga in sig och tycka att EU-medlemskapet är bra. K-G Biörsmark! Vi har också haft ett val. Jag kräver inte att K-G Biörsmark ska tycka att den nuvarande majoriteten i Sveriges riksdag är bra och lägga ned all opposition mot denna därför att vi har haft ett val. Historiens slutpunkt kommer aldrig att uppnås. Det är därför rimligt att man tillåter meningsmotståndare att behålla sina ståndpunkter, även om de har fått stryk i en folkomröstning. Vi respekterar majoriteten, men vi ändrar inte uppfattning för att gå K-G Biörsmark till viljes.

Anf. 11 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Lars Ohly talar om "ett normalt valresultat". Jag undrar vad ett normalt valresultat egentligen är. Valresultaten har historiskt sett verkligen gått upp och ned. Jag tror inte att det finns något normalt valresultat vare sig för Vänsterpartiet eller för Folkpartiet. Det är debatten som avgör.

Jag kan bara konstatera att i EU-valet förra året trefaldigades vår representation, och det gläds vi åt. Jag tackar också så hjärtligt för Lars Ohlys välgångshälsning.

När det sedan gäller att acceptera folkomröstningen vill jag säga: Ja visst. Jag håller med Lars Ohly om att debatten måste gå vidare, men att ställa kravet omedelbart efter en folkomröstning tycker jag är lite märkligt. Debatten får väl gå vidare, och ni får fortsätta att driva på om att vi ska lämna EU. Jag tror inte att det kommer att gynna Vänsterpartiet och leda till särskilt positiva valresultat för Vänstern om ett antal år, om ni ska fortsätta att driva detta, men vi har helt klart en fri debatt.

Anf. 12 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Med ett normalt valresultat menade jag det som Folkpartiet fick i det allmänna valet 1998, men det är naturligtvis riktigt att det kan ändras. Ett parti som får ett sådant valresultat, vilket inte är omöjligt, i ett Europaparlamentsval i framtiden, förhindras från att få representation i EU:s parlament om de reformeringar av EU:s institutioner som K-G Biörsmark står bakom sker.

Vi kräver inte att Sverige ska lämna den europeiska unionen. Däremot anser vi att Sverige inte borde ha gått med i den europeiska unionen.

Om EU utvecklas på ett sätt som svenska folket motsätter sig, måste det vara svenska folkets rätt att i en folkomröstning ompröva EU-medlemskapet. Det gäller t.ex. om vi är med i en union som utvecklas i den federala riktning som K-G Biörsmark står för. Det är en helt annan union än den som en majoritet sade ja till i folkomröstningen 1994.

Anf. 13 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Det här var en sensationell nyhet. Vänsterpartiet kräver alltså inte att Sverige ska lämna EU. Är det en ny ståndpunkt som ska antas på kongressen om några dagar? Det var intressant.

Vänsterpartiet har historiskt sett varit mot massor av internationellt samarbete. Jag har en lång lista över detta. Ni var emot att Nationernas förbund skulle bildas. Ni var emot att Europarådet skulle bildas. Ni var emot den internationella handelsorganisationen WTO. Ni var emot att Nordiska rådet skulle bildas. Ni var emot Efta, EES, EU, PFF osv. Ni har på punkt efter punkt varit emot internationellt samarbete, och ni har – tydligen fram till i dag – varit emot medlemskapet i EU, men nu har ni accepterat det. Ni har så småningom accepterat de andra organisationerna, Europarådet, Nordiska rådet osv. och nu tydligen också EU. Välkomna!

Anf. 14 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Det finns ett argument som talar för ett begränsat IGC, och det är att ju mer man lägger in i en IGC-förhandling, desto mer komplicerad och utdragen riskerar den att bli. Man vill inte ytterligare villkora eller försena utvidgningen eller sätta ett verktyg i händerna på dem som vill få anledning att dröja med den. Jag tror att den rimliga tågordningen är att slutföra ett begränsat IGC och så snabbt som möjligt genomföra utvidgningen och att sedan genomföra den stora diskussion om framtiden som K-G Biörsmark här skisserade.

Det fina i kråksången är att då kan också de nya medlemsländerna vara delaktiga i utformandet av den framtida union som de ska vara medlemmar i. Men den gemensamma prioriteringen nu är och måste vara att så snabbt som möjligt förbereda EU för att klara att ta emot nya medlemsländer. Det vore ju förskräckligt om kandidatländerna gör sin hemläxa och uppfyller EU:s krav men alltihop försenas därför att EU självt inte lyckas förbereda sig för utvidgningen.

Jag delar K-G Biörsmarks uppfattning att en framtidsdiskussion om EU är utmärkt, men jag tror att vi ska ta var sak i sin ordning, med den prioriteringen att först klara utvidgningen, för det är den viktigaste frågan just nu.

Anf. 15 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Att i det här skedet kasta in alltför många frågor i IGC-förhandlingarna skulle eventuellt komplicera dessa, men vi har drivit detta från början, och vi känner naturligtvis från vår sida en viss otålighet. Vi tycker att det är för mycket av tövande i IGC-förhandlingarna och att man från början skulle ha kunnat sätta upp en lite mer ambitiös dagordning. Man hade säkert klarat att hålla fler bollar i luften än vad man har haft.

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Jag håller med om att det är viktigt att man klarar ut de institutionella frågorna och kommer till skott. Men vi har, som jag sagt, känt en viss otålighet när vi sett att agendan var lite för smal, och det har gjort att vi har drivit på.

Nu rullar det här på, och i detta skede ska vi kanske som sagt inte kasta in så många nya frågor. Vi har dock haft den här inställningen från början, och om man hade startat då, hade man klarat detta.

Anf. 16 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Jag är mycket glad att K-G Biörsmark medger att det inte nu är läge att kräva en utvidgning av den pågående regeringskonferensen. Man kan inte få allt. Det allra viktigaste för oss och för de återuppväckta demokratierna som nu kandiderar som medlemsländer är att få en utvidgning till stånd så snabbt som möjligt.

Däremot delar jag den uppfattning som K-G Biörsmark antydde här tidigare. Det är viktigt att hela tiden föra debatten på hemmaplan i ett framtidsperspektiv. Jag delar också uppfattningen att det är tråkigt att Sverige har fastnat i ett nejsägeri eller en utträdesdebatt om EU-medlemskapet som lagt en våt filt över framtidsdebatten.

Jag vill t.o.m. gå så långt som att hävda att det nog är så att det svenska inflytandet över EU och EU:s utveckling har begränsats på grund av detta. All erfarenhet i EU visar att det land som kommer bäst förberett, mest genomtänkt, till en diskussion också är det land som kan sätta agendan och forma hur debatten ser ut.

Sverige och Sveriges regering har haft en ganska defensiv inställning, precis om K-G Biörsmark sade, beroende på att man samarbetar med två utträdes- och nejsägarpartier, och det har kostat Sverige inflytande.

Jag tror att tågordningen ska vara att först genomföra den begränsade regeringskonferensen och förbereda EU för utvidgningen och sedan genomföra utvidgningen så snabbt som möjligt. Där finns en bred enighet. Sedan ska vi ta den stora diskussionen om framtiden i EU med de nya medlemsländerna, som är fullt ut delaktiga på samma villkor som vi andra.

Anf. 17 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Vi är i stort sett överens. Det Folkpartiet har velat peka på är att man ständigt måste driva på och hålla siktet högt. Hade företrädare som Schuman och andra tvekat, tövat, inte vågat, hade vi inte varit där vi är i dag. Man måste våga ta i de här frågorna. Det är inte farligt att diskutera. Men här ska det vara locket på.

Jag tror att detta är en av förklaringarna till att svenska folket och svenska väljare inte riktigt är med. Det är bättre att lyfta upp det på bordet, diskutera det öppet och inte vara rädd för det. Då tror jag också att svenska folket kommer med i processen på ett annat sätt.

Vi i Folkpartiet vill driva på. Därför är vi glada för att Schuman fanns en gång i tiden. Det är därför vi också är glada att Miljöpartiets Joschka Fischer driver på. Vi välkomnar det.

Anf. 18 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Jag tänker börja med att yrka bifall till reservationerna 9 och 8. Miljöpartiet stöder alla reservationer där det finns med.

Det blev en intressant diskussion här mellan Sten Tolgfors och Karl-Göran Biörsmark. De verkar vara överens om att Sverige har en defensiv linje på EU-nivå. Det är någonting som jag håller med om. Jag håller inte med i fråga om orsaken till detta eller analysen av varför Sverige skulle ha en defensiv linje i EU. Det är inte så att Socialdemokraterna har en defensiv linje i EU-frågor därför att det stöds i riksdagen av två EU-kritiska partier, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vad tycker Socialdemokraterna om EU? I dag säger man ja till EMU, och man tycker om östutvidgningen. Egentligen driver inte Socialdemokraterna något på EU-nivå som EU inte är. Socialdemokraterna har väldigt svårt att driva igenom något eller tycka något när det gäller de strukturella frågorna inom EU. Debatten i Sverige om EU-frågorna är en debatt som tyvärr är alldeles för begränsad och som inte heller går att jämföra med den debatt som förs på EU-nivå.

Det finns väldigt många saker som den svenska regeringen och socialdemokraterna tycker är dåliga på EU-nivå. Det gäller t.ex. frågor där EU begränsar den ekonomiska politiken och miljöpolitiken. Det är frågor där EU sätter gränser för politikens inriktning och hämmar miljöutvecklingen.

Vi kan t.ex. inte längre ha några sänkta arbetsgivaravgifter i Norrland eftersom EU-kommissionen har sagt nej. Vi har i dag t.ex. en maxgräns för etanol i bensin, någonting som Sverige inte vill ha. Vi har t.o.m. haft projekt där vi ska försöka ha blandpumpar med etanol i bensin i Sverige och utveckla nya bilar där man kan ha den här typen av bensininblandning. Det här är någonting som EU satt stopp för.

När vi nu står inför en reformering av energiskattesystemet kanske det blir så att vi måste begära tillstånd av EU-kommissionen att ha det energiskattesystem som vi vill ha. Det beskedet kan vi få vänta på i ett år eller längre. Vi begränsas i att föra en ekonomisk politik, och vi begränsas i att föra en miljöpolitik. Det vore bra om EU satte miniminivåer, en undre gräns. Problemet är att EU sätter andra gränser, en övre gräns.

Vad gör Sverige här? Driver Sverige och Socialdemokraterna på för att ändra dessa strukturella fel? Nej, Sverige svär lite grann, kan man säga. Regeringen svär lite och tycker att det är fel, men man håller sig inom systemet. Man vågar inte driva på. Det här är någonting som jag tror är Sveriges problem. Sverige är snällt, välanpassat och har bäst i klassen på EU-nivå implementerat de flesta EU-direktiven utan att bråka särskilt mycket. Sverige ses som ett väldigt obråkigt land och ett väldigt snällt land, och det tror jag är ett problem.

Alla här i dag har refererat till Joschka Fischer. Jag tycker att det är ganska intressant. Joschka Fischer, som är utrikesminister i Tyskland, får vara med att bestämma dagordningen på den svenska debatten. Varför drivs den inte mer från svenskt håll? Det är någonting man kan fråga sig. Vi måste ha en debatt om EU:s framtid och om EU:s struktur.

Tysklands utrikesminister Joschka Fischer har talat om att han vill ha en federation, ett Europas förenta stater, och att han vill ha en konstitution för detta. Han säger att vi i dag är på väg mot ett Europas förenta stater, men det sker i hemlighet, i små steg och utan demokratisk debatt. Där har han rätt.

Vad tycker då vi här i Sverige om detta? Här måste vi tycka någonting och inte bara låta det som sker ske. Vi måste våga diskutera och

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

kritisera EU:s struktur. Vi borde använda det svenska ordförandeskapet till att genomföra de strukturella förändringar som vi vill ha.

Vi vill att EU överför kompetens till medlemsländerna som ligger på medlemsländernas nivå eller på regional nivå. Subsidiaritetsprincipen, även kallad närhetsprincipen, bör förverkligas. Kommissionen bör inte ha ensamrätt på att lägga fram förslag och bör inte vara det politiska organet utan snarare ett administrativt organ. Det är en förändring som vore önskvärd. Vi måste se till att driva att man kan ha miniminivåer på skatter på EU-nivå men inga maximinivåer eller begränsningar av den typ som finns i dag.

Den process som sker i dag mot en federation – som jag vet att Karl-Göran Biörsmark stöder, eller Folkpartiet – är någonting som vi inte vill ha. Vi anser att en federation är oförenlig med en demokratisk och ekologiskt hållbar utveckling. Jag tycker att det är intressant att Karl-Göran Biörsmark tror att man kan banta EU och genomföra en federation.

De i Europa och i EU som vill ha en federation vill inte banta EU. Alla de krafterna – förutom kanske svenska Folkpartiet – vill att EU ska ha större beslutsbefogenheter. Folkpartiet i Sverige stöder tanken om en federation för att kunna banta EU och göra att EU bara ska syssla med det som är gränsöverskridande. Det tycker jag är en ganska intressant tes.

Jag ska gå över till den ekonomiska och monetära unionen, EMU. EMU är ett av de projekt i vår tid som kommer att påverka framtiden allra mest. Inom kort kommer euron att börja fungera som lagligt betalningsmedel i de flesta EU-länder. Förespråkare av EMU från höger till vänster vill avpolitiserat den ekonomiska politiken och sätta delar av demokratin på undantag. Det sker till förmån för att för evigt låsa oss fast vid en politik som ser ökad tillväxt, definierat som en siffra, som ett självändamål.

EMU är ett omodernt projekt, främsprunget av verkligheten. Det finns i dag internationella betalningssystem, e-handel och Visakort. De är exempel på detta. Allt fler transaktioner och köp sker i dag utan sedlar och mynt. Allt talar för att dessa är på väg ut från betalningssystemet.

Det hävdas ibland att EMU ska motverka internationella valutaspekulationer. Ingenting kan vara mer fel. EMU försvagar möjligheterna att bygga upp stabila regionala ekonomier och minskar möjligheterna att motverka de negativa konsekvenserna med globaliseringen. I själva verket minskar EMU det politiska handlingsutrymmet för demokratiska institutioner som riksdagen.

Det som behövs är internationella regler som motverkar den alltmer oreglerade och fiktiva spekulatörsekonomi som vi har i dag.

Vi behöver en Tobinskatt, som innebär att man beskattar kortsiktiga, globala valutatransaktioner. Det ska inte vara lönsamt att spekulera kortsiktigt. Detta skulle ge en grund för långsiktigt hållbara investeringar och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Den ekonomiska politik som förs i EU-länderna av främst socialdemokratiska regeringar bygger, liksom EMU, på kvantitativ ekonomisk tillväxt, som i sin tur leder till en överkonsumtion av energi- och naturresurser. Den tar heller inte hänsyn till en rättvis fördelning. Klyftan mellan fattiga och rika ökar i dag, både nationellt och på global nivå.

Denna rovdriftspolitik, som befästs med EMU, är anledningen till klimatförändringar med översvämningar och orkaner. På detta följer även försämrade förutsättningar för livsmedelsförsörjning.

Med EMU befäster vi än mer den kvantitativa ekonomiska tillväxten som en norm för den ekonomiska politiken, och det finns de som vill det. De skulle gärna se att ekonomiska värderingar blir ramar som väljare, politiker och demokratin ska hålla sig inom. Men det är inte demokrati.

Det är inte heller så att t.ex. tillväxt i sig självt är någonting positivt eller nödvändigt. Vi måste styra om till en ekonomi som ser till tillväxtens innehåll, vilka varor och tjänster ett samhälle producerar och hur dessa produceras. Det är tillväxtens innehåll som är intressant – inte tillväxten definierad som enbart en siffra. Vi måste komma ifrån en ekonomisk politik som utgår från att alla samhällen på vår planet måste ha tillväxt för att vara hållbara.

EMU tar inte heller hänsyn till att olika EU-länder har olika ekonomier, olika mängder av privatlån och företagslån och behöver olika lång tid för att reagera på ränteförändringar. Utifrån vems villkor kommer ECB att styra räntan? Blir det utifrån alla dessa länders villkor samtidigt, eller blir det utifrån de dominerande ländernas?

Kommer EMU-länderna att behöva få en likartad ekonomisk struktur för att EMU-projektet ska kunna fungera? Hur ska denna ekonomiska struktur skapas och till vilket pris?

Det finns inget självändamål med att ländernas ekonomiska struktur ska likformas. Det är inte heller önskvärt. Att olika delar av världen har olika ekonomisk struktur är en mångfald som t.o.m. är önskvärd. Det bidrar till utveckling, uppmuntrar kreativitet och teknisk utveckling och gör världen mindre sårbar.

Det finns många argument mot EMU och några hedervärda för. Men på det stora hela väger nackdelarna tungt emot. EMU är motorn i skapandet av en ökad politisk integration i EU, dvs. en väg mot federalism. Vi menar att det finns områden där det behövs samarbete och gemensamma regler på internationell nivå men att konsekvenserna av EMU blir alltför långtgående.

En gemensam valutapolitik kommer att skapa ett starkt tryck för en gemensam finanspolitik, en gemensam skattepolitik och en gemensam arbetsmarknadspolitik. I förlängningen riskerar detta att bli ett centralistiskt projekt i många stycken, och vi får en ekonomisk regering för EU, vilket bl.a. Joschka Fischer vill ha.

Jag tänker också kort gå in på miljöfrågorna inför ordförandeskapet. Det finns två områden som vi tycker att det är viktigt att Sverige prioriterar under sitt ordförandeskap. Det ena är frågorna om EU:s struktur, och det andra är miljöfrågorna.

Inget annat land har valt att prioritera miljöfrågorna. Konsekvensen har blivit att de har hamnat långt ned på dagordningen. Man pratar om ekologi och hållbar utveckling, men en god ekologiskt hållbar utveckling kräver en annorlunda ekonomisk politik. Det kräver att vi verkligen har en miljögaranti, dvs. att länderna får rätt att gå före, både av miljö- och hälsoskäl. Det har man inte med dagens miljögaranti.

Om den socialdemokratiska regeringen och den svenska riksdagen väljer att prioritera miljön, kan det bli så att vi kan komma någon vart på miljöområdet. I dagens Dagens Nyheter läste jag om vilken roll ordfö-

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

randeskabet spelar. Där står att ordförandeskapet är mamma och pappa och att alla tittar på mamma och pappa för att få veta vad som ska hända. Den svenska forskaren Anna-Carin Svensson anser att ordförandeskapet faktiskt har betydelse och innebär en möjlighet att påverka.

Därför tycker jag att det vore väldigt bra om Sverige försökte driva på när det gäller miljöfrågorna. Från regeringens sida säger man att det händer så många bra saker på miljöområdet. Men det är två frågor som är viktigast att driva från miljösynpunkt, både på EU-nivå och globalt:

Den ena är frågan om en miniminivå för koldioxidskatten. Växthuseffekten är global och gränsöverskridande. Den andra frågan är att se till att handeln har ekologiska ramar. Man ska få gå före med både miljö- och hälsokrav, dvs. miljögarantin.

Det här är två frågor som Sverige borde driva, men i dag händer ingenting på EU-nivå. Frågan om en miniminivå på koldioxidskatten är nedlagd. Ett arbete är på gång för ett ramavtal för energibeskattnings, men en miniminivå för en energiskatt har inte en styrande effekt. Vi är inte ute efter en energieffektivisering. Det är svårt att få någonting att hända med en miniminivå på just energibeskattnings. Vi behöver se till att det vi absolut inte vill ha, nämligen ökade koldioxidutsläpp, är det som beskattas och att vi har globala regler för det.

Från svensk sida har man tyvärr inte velat ta upp denna fråga, vare sig under IGC eller på andra områden på EU-nivå. Det tycker vi är sorgligt. Sverige har hållit en väldigt låg profil och inte drivit dessa frågor. Vi önskar att man ska göra det annorlunda.

Sammanfattningsvis kan jag säga att det viktiga i dag är att vi för en diskussion kring EU:s framtid och att Sverige vågar driva på strukturella förändringar. Sverige bör inte bara anpassa sig till systemet som man gjorde när det gällde införsel av alkohol och tobak – då accepterade man bara kommissionens förslag i stället för att våga bråka lite – utan våga driva förändringar på de områden där man vill ha det.

Sverige måste prioritera miljöfrågorna, för det är sådana gränsöverskridande problem som vi ska lösa på internationell nivå.

Anf. 19 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna till Yvonne Ruwaida. Fastän jag vet att vi i grunden har olika åsikter om huruvida vi ska vara med i EU eller inte, så finns det en del saker där våra åsikter stämmer ganska väl överens.

Den kritik som Yvonne Ruwaida riktade mot regeringen kan jag instämma i på många sätt, både när det gäller miljöområdet och annat.

Men Yvonne Ruwaida sade att Sverige ses som ett obråkigt och snällt land, och det är nog sant. Men Sverige ses också som ett negativt land. Jag tror att när man är obråkig, snäll och samtidigt negativ, så är det ganska svårt att få igenom någonting.

Miljöpartiet har ju ganska stort inflytande i regeringssamarbetet, även om det kanske inte riktigt gäller dessa frågor. Därför undrar jag hur Miljöpartiet arbetar för att Sverige dels ska kunna driva frågor hårdare, dels faktiskt få gehör för dem. Den som inte ens vill vara med i EU har självfallet svårt att få inflytande.

Anf. 20 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Personligen anser jag inte att EU-medlemsländerna ser Sverige som ett negativt land. Snarare ses vi som ett EU-land som gör vad vi ska och är ganska obråkiga.

Hur kan man påverka regeringen så att den driver frågor och inte håller en så låg profil på EU-nivå som man gör i dag? Ja, det handlar mycket om att socialdemokraterna måste bestämma sig för vad de vill med EU:s framtid. De måste våga diskutera den saken internt i sitt parti.

Jag tror att det finns väldigt många olika uppfattningar inom socialdemokratin, och det kanske man har även i andra partier. EU-nivån skapar nya frågor som inte alltid är lika enkla att svara på.

Vi försöker påverka, både i EU-nämnden och i de frågor vi samarbetar om som har EU-relevans. Vi försöker få regeringen att våga ifrågasätta och driva frågor på ett mer annorlunda och tydligare sätt. Men då måste också Sverige och socialdemokraterna bestämma sig för vilka strukturella förändringar de vill genomföra, prioritera bland dem och driva dem. Det gör man inte i dag. Kanske bör Marianne Andersson fråga socialdemokratis företrädare om detta senare.

Anf. 21 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Vi har också efterlyst den här debatten. Det är därför som vi här har hänvisat till Yvonne Ruwaidas partikamrat Joschka Fischer, som tar upp debatten i ett lite längre, mer visionärt och långsiktigt perspektiv. Det är intressant, även om vi kanske inte delar alla hans slutsatser av detta.

Denna debatt finns egentligen inte ute i Europa heller på det här sättet, men vi är dåliga i Sverige också.

Vi ska självfallet fråga socialdemokraterna också hur de vill se EU framöver, men det är viktigt att vi allihop är med och har en vision. Det borde ni i Miljöpartiet också ha. Hur vill ni att det ska se ut? Nu är ju Sverige med, och det förutsätter att man jobbar på ett konstruktivt sätt.

Man vet ju i EU att opinionen i Sverige är den mest negativa av alla medlemsländers. Jag tror att det har betydelse. Det har betydelse för vår möjlighet att påverka. När Finland och Sverige blev medlemmar samtidigt gick Finland in i det hela med full kraft, och var mycket väl förberett. Det kunde egentligen inte vi i Sverige vara, på grund av den opinion vi hade. Finland har också åstadkommit väldigt mycket, så Sverige har lite att ta igen där.

Det är viktigt att vi visar beslutsamhet, och det borde vi kunna göra oavsett vilken inställning man hade i folkomröstningen. Man borde kunna gå vidare och driva på utvecklingen i alla fall.

Anf. 22 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Sverige är snällt och välanpassat, sade Yvonne Ruwaida, och det ligger väl någonting i det. Som nämnts här flera gånger har samtidigt en av Miljöpartiets medlemmar ute i Europa, Joschka Fischer, talat klartext. Han har talat som en visionär liberal, skulle jag vilja säga.

Debatten om hur det ska se ut i framtiden är naturligtvis jätteintressant. Kommer det att vara någon form av federation, någon form av förenta stater eller hur kommer det att bli? Det är omöjligt att säga i dag. Men vad vi från vår sida driver är att de frågor som vi bara klarar med ett

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

överstatligt samarbete – ett samarbete mellan staterna på en överstatlig nivå – måste vi hantera på ett vettigt sätt. Det måste bli lite kraft och klös i besluten! Det är ju det som är unikt för EU om man jämför med andra samlingsorganisationer ute i världen. Det finns kraft bakom EU, eftersom medlemsländerna har ställt sig bakom det hela.

Jag vet inte om Yvonne Ruwaida såg på TV i går kväll. Per Gahrton var med i 8 dagar, och även han erkände, vad jag förstod av debatten, att det måste till någonting sådant här för övergripande miljöfrågor t.ex. Inte ens en så kraftfull motståndare som Per Gahrton är alltså främmande för den tanken!

Jag har en fråga till Yvonne Ruwaida. Vi hörde tidigare här Vänsterpartiets företrädare Lars Ohly säga att Vänsterpartiet tydligen har ändrat sig, vad jag förstod på inlägget. Vänsterpartiet vill inte längre att Sverige lämnar EU – partiet har inte det på sitt program. Har Miljöpartiet fortfarande kvar ståndpunkten att man vill lämna EU?

Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Karl-Göran Biörsmark kallar Joschka Fischer för en visionär liberal. Karl-Göran Biörsmark kanske inte vet vad Joschka Fischer tycker i EU-frågor. Han vill ha en ekonomiskt integrerad ekonomi. Han vill även ha en arbetsmarknadspolitik på EU-nivå. Det är inget bantat EU som Joschka Fischer vill ha. Han är en federalist av stora mått, som vill se ett EU som snarare har svällt ut ganska mycket mer än vad det har gjort i dag. Jag kan alltså inte förstå hur Karl-Göran Biörsmark kan se Joschka Fischer som en förebild när det gäller att ha en federalistisk, bantad linje.

Det finns inget federalistiskt, bantat EU eller någon sådan diskussion på EU-nivå. Federalisterna vill ha ett utökat EU. De vill oftast ha både ekonomisk politik och arbetsmarknadspolitik på en EU-nivå med en ekonomisk regering.

Jag tycker att det är lite roligt att det i dag t.o.m. är så att Folkpartiets ekonomiska motion inte skulle gå att genomföra på grund av EU:s regler. Folkpartiet vill ju ha sänkt arbetsgivaravgift bara inom tjänstesektorn. Det är någonting som vi i dag inte tillåts göra med de EU-regler som finns! Vi kan sänka momsen på försök på vissa områden, men vi kan inte bara sänka arbetsgivaravgiften för t.ex. tjänstesektorn – det är någonting som EU inte tillåter oss att göra. Man kan inte genomföra Folkpartiets politik med dagens EU. Hur vill Karl-Göran Biörsmark göra någonting åt det?

När det gäller medlemskapet i EU har vi sagt: Vid institutionella förändringar av EU ska man ha en ny folkomröstning om dessa. Blir det ett nej – om det nu gäller EMU eller ett nytt fördrag – ska vi också ha en folkomröstning om utträde eller inte.

Anf. 24 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Nej, det är säkert så att Joschka Fischer och vi inte är överens på alla punkter. Men på den punkt som vi talar om här, nämligen när det gäller att gå vidare med ett djupare samarbete och att man kan göra detta i någon form av federalistisk utveckling, är vi tydligen överens. Sedan kan man diskutera innehållet i detta, och det är vi öppna för

att göra; hur mycket, hur lite och på vilka områden? Det kan vi naturligtvis göra.

Vi köper alltså inte Joschka Fischers tal och det som de gröna står för helt och hållet – naturligtvis inte. Det tror jag inte heller ens har föresvävat Yvonne Ruwaida. Debatten får så småningom visa var vi hamnar.

När det gäller sänkt skatt på tjänster så finns det någon sorts uppgivenhet i debatten. Man säger: Det går inte i dag. Tänk om man hade en sådan syn på politiken! Man säger: Det går inte i dag, för reglerna tillåter inte det och lagen tillåter inte det. Vi är ju till för att förändra, eller hur? Vi försöker peka på vägar och möjligheter.

Vi tycker att förslaget om sänkt skatt inom tjänstesektorn är alldeles utmärkt. Om det nu är så att man inte kan klara det i dag fullt ut så får vi väl fortsätta med opinionsarbetet och den politiska dialogen och debatten för att genomföra det.

Jag fick inte svar på min fråga. Har Miljöpartiet också ändrat uppfattning, som Vänsterpartiet? Eller står ni kvar vid att ni vill lämna EU?

Anf. 25 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Jag har aldrig hört en folktopistisk företrädare, vare sig Karl-Göran Biörsmark eller någon annan, visa vilka förändringar som krävs för att Sverige ska kunna driva en självständig ekonomisk politik så att man i Sverige ska kunna genomföra Folkpartiets egen ekonomiska motion om att sänka arbetsgivaravgiften bara för tjänstesektorn. Jag har aldrig hört ett ord om vilka förändringar av EU som krävs för att kunna genomföra Folkpartiets egen politik.

I dag får vi nämligen inte det, med de regler som finns på EU-nivå. Eller är det kanske så att Folkpartiet inte är fullt medvetet om hur mycket EU påverkar den svenska ekonomiska politiken, och vilka gränser som i realiteten sätts för Sveriges ekonomiska politik?

Jag svarade på frågan om Miljöpartiets syn på EU, men jag kan upprepa det för Karl-Göran Biörsmark: Vi i Miljöpartiet har sagt att vi är EU-kritiska, och vi har inte bytt uppfattning i vår syn på det svenska medlemskapet i EU. Men vi respekterar folkomröstningen. Vid institutionella förändringar av EU, t.ex. om Sverige skulle rösta för ett ja eller ett nej till EMU eller om det blir nya fördragsändringar, så vill vi ha en folkomröstning efter detta om utträde eller inte. Om Sverige t.ex. väljer att inte vara med i EMU så kanske man vill ta ställning till ett fortsatt samarbete eller inte. Det är detta som är Miljöpartiets linje i frågan.

När det sedan gäller federalismen, och att tro att vi kan diskutera innehåll i en federation efteråt, eller att tro att det över huvud taget finns krafter i EU som driver samma bantade, federalistiska linje som Folkpartiet i Sverige så vill jag säga: De krafterna finns inte! Alla federalister är för ett utvidgat EU-samarbete.

Anf. 26 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Representanter för Miljöpartiet och Vänsterpartiet är mästare i att se allt vad som har med EU att göra upp och ned. Vi är kanske lite dåliga på att ta tag i de frågorna för att få en debatt. Det kan jag erkänna. När EU har en ambition och ett mål och fattar ett beslut är det oftast så, precis som i Sveriges riksdag, att det finns en del nackdelar

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

med ett sådant beslut också. Dessa nackdelar målas alltid upp av miljöpartister och vänsterpartister så att man ser dem upp och ned.

Jag vill ta upp en enda fråga, och jag vill vädja om ett mycket tydligt svar. Kristdemokraterna har inte tagit ställning för en federation, men jag vill ändå ställa frågan eftersom den är ganska vital. Yvonne Ruwaida sade att en federation är odemokratisk och ohållbar ur ett miljöperspektiv. Kan jag få en förklaring till det? På vilket sätt är en federation odemokratisk och ohållbar?

Anf. 27 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Det handlar om min grundsyn på demokrati, dvs. att demokrati är allra bäst när besluten fattas så nära människor som möjligt. I den federalistiska inriktning som diskuteras på EU-nivå ska fler och fler beslut fattas av kommissionen eller av en ekonomisk regering om det finns en sådan i framtiden. Då fattas inte besluten så nära människorna som möjligt.

I EU går man dessutom in och detaljstyr. Jag ser inga tecken på att en federalistisk inriktning skulle vara en utveckling där man går bort från den här detaljstyrningen, snarare tvärtom. Utifrån det perspektivet är en federalistisk inriktning odemokratisk.

Vad är grunden för EU? En kvantitativ ekonomisk tillväxtpolitik är ramen för EU-samarbetet. För mig går inte den kvantitativa ekonomiska tillväxtpolitiken alltid hand i hand med en ekologiskt hållbar utveckling. Det är tillväxtens innehåll som är intressant. Marknaden måste ha ekologiska ramar. Dessa ekologiska ramar sätter man inte på EU-nivå. Handeln och varors rörlighet går före alla andra hänsyn. T.o.m. djurens rörlighet går före hur man behandlar djuren.

Om man bygger en federation med ännu mer makt på denna EU-nivå, med både det som är grunden för EU-samarbetet och den detaljstyrning man har, anser jag att det är odemokratiskt och inte hållbart ur ekologisk synpunkt.

Anf. 28 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! En federation bygger såvitt jag vet på olika nivåer av beslutande i ett samhälle. Det finns lokala, regionala och nationella nivåer. Det som skulle tillkomma här är den centrala nivån. En federation är en helhet. Innebär detta att Tyskland inte skulle vara demokratiskt i och med att man har stater och egna lagar i vissa stater som avviker från de centrala? Skulle inte USA vara demokratiskt? Jag skulle vilja säga att de är mer lokala i sitt beslutande än vad Sverige är som nationalstat.

Frågan gäller om inte Tyskland och USA är demokratiska eller ekologiskt hållbara länder?

Anf. 29 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Det finns ingen norm för vad som är mest demokratiskt eller inte. Vi har olika västerländska länder med olika demokratiska styrelsesätt.

Enligt min uppfattning är ett land som USA mindre demokratiskt än ett land som Sverige av två skäl. I USA har man ingen representativ demokrati. Om Folkpartiet får 5 % och Miljöpartiet 10 % speglas det

också i riksdagen. I USA har man olika valkretsar där man väljer en person. Jag tycker att det är mindre demokratiskt.

Det andra skälet är att i ett land som USA har man ett extremt lågt valdeltagande på grund av att människor inte känner att det är demokratiskt. De känner att de inte kan påverka och att deras röst inte har någon betydelse i det demokratiska systemet.

På papperet är det demokratiskt, men som jag ser det är USA mindre demokratiskt i verkligheten än ett land som Sverige som har representativ demokrati där allmänheten kan föra en diskussion om olika frågor.

Sedan gäller det detta med olika nivåer och att även ett federalt EU skulle kunna vara demokratiskt. Det är kanske en kristdemokratisk uppfattning att man i dag på EU-nivå bara fattar beslut om de viktigaste gränsöverskridande frågorna. Miljöpartiets uppfattning är att EU fattar beslut på detaljnivå på ett sätt som inte är förenligt med en förankring nära människorna, snarare tvärtom. Man tar till sig fler och fler beslut på alla olika områden. Men vi har kanske olika uppfattningar där.

Anf. 30 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i det mesta av det som Yvonne Ruwaida har sagt. Hon har också väldigt formulerat en språklig innovation, nämligen ordet ”obråkig”, ett adjektiv som jag kanske inte skulle använda för alla deltagare i den här debatten.

Fru talman! Det finns en reservation från Miljöpartiet i utrikesutskottet som heter reservation nr 8. Där skriver Miljöpartiet att Sverige bör prioritera frågan om att avskaffa kommissionens ensamrätt att lägga fram förslag och i stället ge förslagsrätt åt de nationella parlamenten och Europaparlamentet.

Min fråga är: Hur stämmer det överens med Yvonne Ruwaidas våldliga antifederalism? Anser inte Yvonne Ruwaida att ett stärkande av EU-parlamentets roll leder i samma riktning som federalisterna vill leda oss?

Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Vi har kommit fram till att om vi har ett Europaparlament ska det kunna lägga fram förslag, precis som de nationella parlamenten. Det innebär inte att Europaparlamentet ensamt kan lägga fram förslag. I dag har kommissionen rätten att lämna förslag och ska samtidigt genomföra dessa. Man har alltså ett visst politiskt utrymme inom det mandat man har samtidigt som man är ensam förslagsställare. Tillsammans med alla nationella parlament blir det ganska många som har rätt att lägga fram förslag.

Anf. 32 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Jag konstaterar då att ett sådant här förslag skulle leda till att legitimiteten för EU-parlamentet skulle stärkas, vilket ju är precis det som federalisterna i Europa vill. Därför är jag mycket tveksam till Miljöpartiets inställning i den här frågan.

Anf. 33 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Låt mig börja där Holger Gustafsson slutade. Det blir ju fullständigt bisarra konsekvenser av det resonemang som Yvonne Ru-

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

waida för. Några av jordens största demokratier, USA, Tyskland och Storbritannien, faller utanför Miljöpartiets definition av sann demokrati.

Jag tror att de ord Yvonne Ruwaida egentligen sökte var proportionellt valsystem och inte representativ demokrati. Majoritetsval skulle alltså vara odemokratiska enligt Yvonne Ruwaidas definition. När valdeltagandet blir lågt, vilket jag gärna medger är ett problem, skulle det innebära att landet var mindre demokratiskt i sitt system. Slutsatsen av detta kan ju bara bli att de länder som är mest demokratiska är de diktaturer som haft ett valdeltagande på 99,99 % och där man dessutom röstat på samma person. Men nog om detta. Jag tror att alla inser hur underligt resonemanget är.

Den parallell som Yvonne Ruwaida drog mellan Visakort och EMU är inte heller relevant. Poängen med EMU är att man får bort växelkursrisker och transaktionskostnader och skapar ökad transparens i ekonomin. Detta tillgodoses inte på något vis med ett Visakort. Allt detta kvarstår med ökade kostnader för företag och med svårigheter för människor att jämföra priser. Också transparensen i form av att människor kan jämföra alltifrån skatter till välfärdssystem och levnadsstandard på ett mycket enklare sätt faller bort med Yvonne Ruwaidas Visakortalternativ.

Hon talade också om Tobinskatten. Låt mig säga att jag har direkt motsatt uppfattning i den frågan. Det är nämligen så att kapitalrörelser utjämnar skillnader som finns på marknaden. Det gör att pengarna går dit där de gör mest nytta. När man stryker investeringsflöden, som är resultatet av Tobinskatten, kommer det att drabba inte minst u-länderna. Implicit säger man egentligen att politiker vet bättre var pengarna gör bäst nytta än vad marknaden själv gör när människor ansvarar för sina egna pengar.

Låt mig sluta med att be Yvonne Ruwaida utveckla Miljöpartiets syn på fredsfrågan och på krishantering, eftersom hon inte har nämnt det. Hur ska EU bäst agera för freden i närområdet, vilket är grundsyftet med hela samarbetet?

Anf. 34 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! EMU leder till ett betalningssystem som gäller EMU-länderna. Men världen är större än EMU-länderna.

Calmforsutredningen konstaterade att växlingskostnader är knappt en promille av BNP. Det är inte växlingskostnader som är ett argument för EMU eller för en gemensam ekonomisk valuta. Euron kommer bara att bli betalningsmedel på begränsad eurolandsnivå, vilket enligt mitt tycke gör att euron som betalningsmedel blir överflödig. Växlingskostnader kvarstår gentemot andra valutor, även om det inte är den stora frågan enligt Calmforsutredningen. Och det håller jag med om.

När det gäller Tobinskatten tycker jag att det är viktigt att begränsa den kortsiktiga klippekonomin när folk tjänar pengar på att skicka pengar fram och tillbaka utan att vilja investera långsiktigt. Sten Tolgfors sade att han vill gynna investeringar. Det vill jag också. Men investeringar är något som innebär att man långsiktigt investerar, och då behöver man inte ha en Tobinskatt. Men man behöver ha det för att stoppa de kortsiktiga "bara-tjäna-pengar-transaktioner" som finns. Det finns många i dag internationellt som stöder en Tobinskatt.

När det gäller fredsfrågan ser inte jag EU:s gemensamma säkerhets- och utrikespolitik som någonting som främjar freden i sig. Samarbete länder emellan främjar freden. Det vi måste jobba med, som är väldigt viktigt, är att se till att förebygga innan konflikter bryter ut när det gäller både inbördeskrig och krig mellan länder. I dag minskar man på EU-nivå det förebyggande arbetet därför att man minskar biståndet på EU-nivå.

Anf. 35 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Det är rätt att inte alla länder i världen är tänkta att gå med i EMU. Men det är trots allt de 15 länder som Sverige har störst ekonomiskt utbyte med, och vi kommer snart att lägga till ytterligare 12 länder. Sammanlagt kommer det alltså att innefatta 27 länder. I ett land som Estland gör man allt man kan för att få komma med så snabbt det bara är möjligt.

När det gäller Tobinskatt argumenterar Yvonne Ruwaida för kvarstående obalanser i världsekonomin och strypta investeringsflöden till utländerna. Det är exakt konsekvenserna av vad det skulle vara. Politiken skulle överpröva de som äger pengarna och deras rätt att placera dem där de ger störst avkastning. Det skulle också strypa en del av tillväxtkraften i världsekonomin.

Yvonne Ruwaida säger också att samarbete främjar freden. Men varför vill ni då inte vara med? Vi har tidigare i dag fått redovisat hur Vänsterpartiet har agerat när det gäller snart sagt samtliga internationella samarbeten, och Miljöpartiet är likadant. Inför folkomröstningen fick vi höra att om det blev ett nej till EU-medlemskap skulle ja-sidan driva fram folkomröstning på folkomröstning tills det blev ett ja. Men Miljöpartiet har agerat just precis så som man på förhand beskyllde ja-sidan för att komma att agera. Det blev ett ja, men nu ska man folkomrösta gång på gång om allt och inget tills det blir det nej man egentligen vill ha.

Det måste vara jobbigt för en svensk miljöpartist. När Europas övriga miljöpartister argumenterar för hur de vill stärka samarbetet står man i Miljöpartiet svarslös. Man ska över huvud taget inte vara med.

Joschka Fischer är en representant för ett europeiskt miljöparti som argumenterar i precis motsatt riktning till vad Yvonne Ruwaida gör.

Slutligen detta med fredsfrågan mer konkret. Det är inte alls så som Yvonne Ruwaida säger, att EU drar ned på det förebyggande arbetet. Tvärtom pågår nu, delvis på svenskt initiativ, en mycket tydlig debatt om hur EU ska jobba för att förebygga kriser, civilt och militärt, och om hur man ska agera när kriser och krig väl har brutit ut, civilt och militärt. Men vi ser inte Miljöpartiet i den diskussionen, och jag fick inte heller något svar just nu.

Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! När det gäller Tobinskatten tycker jag att det inte ska vara lönsamt att spekulera kortsiktigt. Vi vill också att inkomsterna från Tobinskatten ska kunna användas för att sätta upp en global finansinspektion, för att ge FN en stabilare finansieringsbas eller för att utgöra en satsning på fattigdomsbekämpning.

Vi måste bekämpa fattigdomen. Vi måste se till att ha ekonomiska resurser för att förebygga konflikter i världen. På den här punkten har alla EU-länder tillsammans, med en gemensam EU-budget, de senaste fem

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

åren minskat biståndet till länderna utanför EU. Det är verklighet, Sten Tolgfors. Man har inte ökat det ekonomiska biståndet. Däremot talar man om att man ställer upp, om att man är solidarisk. Men reellt sett är det pengarna som räknas, och antalet pengar man bidrar med har minskat.

Många av de frågor som EU driver internationellt tycker inte jag alltid bidrar till en hållbar utveckling i många av omvärldens länder. När EU driver frågor på WTO-nivå blir en av de viktigaste frågorna hur man kan öka tillgängligheten för EU:s företag i andra länder – att få bort icke-diskriminerande åtgärder. Det kanske låter fint med icke-diskriminerande åtgärder. Men i realiteten innebär det att de välutvecklade länderna kan slå ut marknader i länder som inte är lika välutvecklade, och det bidrar inte till stabilitet i världen, och det bidrar inte till fred.

Anf. 37 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Innan jag går in på mitt förberedda inlägg skulle jag vilja ta upp två saker.

Det första är att Yvonne Ruwaida i sitt inlägg redogör för socialdemokratisk EU-politik. Jag vill, fru talman, framföra till Yvonne Ruwaida att behöver vi socialdemokrater talesmän är det i alla fall inte Miljöpartiet vi vill ha.

Det andra jag skulle vilja kommentera är att man pratar om att Sverige är ett "obråkigt" land, att vi är snälla, att vi aldrig säger ifrån. Efter fyra år i EU-parlamentet kan jag säga att Sverige och de svenska EU-parlamentarikerna räknas som väldigt bråkiga. Jag kan säga att vi ifrågasätter, att vi är besvärliga, att vi lägger fram nya förslag till olika rapporter. Däremot finns det andra länder, utan att nämna dem vid namn, som anses snälla och "obråkiga", men inte Sverige.

Fru talman! EU-samarbete spänner över många områden och handlar om såväl utrikespolitiska frågor som om konsumentskydd, produktsäkerhet och miljöregler. Samtliga departement är engagerade i arbetet. Men jag kommer i mitt inlägg att bara beröra sju av områdena: ordförandeskapet, utvidgningen, sysselsättningspolitiken, jämställdhetsarbetet, miljöpolitiken, krishanteringen och asyl- och flyktingpolitiken.

Låt mig börja med att slå fast hur viktigt det är att regeringen varje år gör en årsbok om verksamheten i EU. Den är saklig och omfattande, och har redan fått status som en viktig uppslagsbok om EU i aktuella frågor. Glädjande nog har också de önskemål som vi i riksdagen har uttalat, gällande främst redogörelser för hur Sverige agerat i ministerråden och hur samrådet med riksdagen har skett, tillgodosetts.

Sveriges ordförandeskap i EU har flera gånger behandlats här i riksdagen. Det är bara drygt två veckor sedan frågan debatterades här i kammaren i partiledardebatten om EU. I årsboken redogörs för det samråd som skett.

Det utkast till ordförandeskapsprogram som regeringen presenterat är enligt min mening både omfattande och innehållsrikt. Även om mycket oförutsett kan inträffa både hoppas och tror jag att regeringen, med hjälp av oss i riksdagen, kan driva frågorna om sysselsättning, miljö, EU:s utvidgning, öppenhet och internationell solidaritet. Utskottet menar att EU-ordförandeskapet ger oss stora möjligheter att påverka unionens arbete, och denna möjlighet bör vi ta till vara. Det är viktigt att vi riks-

dagsledamöter är aktiva och engagerar oss i det sjuttiofem möten som kommer att hållas runt om i landet under ordförandeskapet.

Alla de frågor som regeringen tar upp i ordförandeskapsprogrammet är viktiga. Men utvidgningen av EU står ändå i en klass för sig. Inte minst flera motioner om detta visar på den breda enighet som finns i riksdagen för ett utvidgat EU. 1999 har flera konkreta steg tagits för att öppna EU:s gemenskap till fler länder, inte minst till dem som led under kommunismens diktatur.

Det är otvivelaktigt så att den fas som nu står framför oss blir betydligt tuffare än vad som varit hittills. Principiellt kan det vara lätt att instämma i den historiska utmaning som utvidgningen utgör, men det kommer att vara betydligt svårare när det handlar om konkreta beslut som måste fattas för att möjliggöra den: nya regler för inflytande, nya sätt att dela upp de pengar som går till regionalt stöd och inte minst stora förändringar inom jordbrukspolitiken. Här kommer vi i riksdagen att ha en viktig roll när det gäller diskussioner och förankring av regeringens politik.

Ända sedan vårt medlemskap i EU har Sverige drivit frågorna om sysselsättning och jämställdhet. Sverige har drivit dessa frågor mycket aktivt och har även fått gott genomslag för dem inom unionen. Jag vill särskilt uppmärksamma toppmötet i Feira, där man antog målet om full sysselsättning för EU.

Både jämställdhets- och sysselsättningspolitiska frågor kommer att stå högt på dagordningen under ordförandeskapet. Utskottet ser mycket positivt på dessa prioriteringar.

I flera motioner behandlas miljöfrågorna. Jag tycker att man i årsboken på ett bra sätt redogör för den ambitiösa miljöpolitik som Sverige driver i EU. Inom miljöområdet kommer vi nu att börja arbeta på samma sätt som varit framgångsrikt inom jämställdhetsområdet, nämligen att integrera miljöfrågorna i alla andra områden. Som ni vet kallas det *mainstreaming*. Inför Göteborgstoppmötet ska nio olika ministerrådskonstellationer ha utvecklat och färdigställt sina strategier för integration av miljöhänsyn.

Jag vill också lyfta fram arbetet med att ta fram en EU-strategi för hållbar utveckling – ett uppdrag som kommissionen fick i Helsingfors förra året. Strategin innebär i korthet att alla nu levande människor ska kunna tillgodose sina behov utan att de drabbar kommande generationer. Detta är onekligen en stor utmaning.

Miljöpartiet har kritiserat den s.k. miljögarantin i EU, dvs. att ett land i särskilda fall kan få behålla eller införa undantag från regler om det behövs för att skydda människors och djurs hälsa samt miljön m.m. Sverige har t.ex. fått behålla strängare regler rörande träskyddsmedlet kreosot med hänvisning just till miljögarantin.

Det är helt klart att det finns en motsättning mellan att å ena sidan ha en fungerande marknad med lika regler och å andra sidan tillåta att vissa länder har krav på produkter som utestänger vissa länders varor. Kraven på att låta länder gå före när det gäller strängare miljökrav är något som vi måste arbeta vidare med.

Men det är ändå så att redan nu ger miljögarantin en möjlighet att gå före. När vi kan visa på hälso- och miljörisker är detta oomtvistligt. Det innebär i sig att en ökad satsning på forskning, som nu genomförs i Sve-

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

rige med bl.a. Miljöpartiets hjälp, är en viktig förutsättning för att flytta fram positionerna. Om ett medlemsland tillåts behålla eller införa en regel som avviker från EU:s har kommissionen skyldighet att undersöka om den risk för miljön eller människors eller djurs hälsa som det enskilda landet bevisat kan gälla hela gemenskapen. Om så är fallet är kommissionen skyldig att föreslå åtgärder för hela EU. Miljöfrågorna i EU har förts fram under det gångna året, också när det gäller hur vi ska kunna utnyttja miljögarantin bättre.

Ett annat område som har utvecklats oerhört snabbt det senaste året är den europeiska krishanteringen. Kraften och målmedvetenheten i processen imponerar. Därför är det extra viktigt att den svenska, och för den delen finska, inriktningen på arbetet har väglett. EU ska arbeta med de s.k. Petersbergsuppgifterna, humanitär hjälp och fredsfrämjande verksamheter. Dessa uppgifter finns inskrivna i Amsterdamfördraget tack vare Sverige och Finland. Det handlar inte om en EU-armé, inte heller om ett gemensamt försvar. Det handlar om att EU ska visa solidaritet när det gäller att hantera civila och militära kriser. Och de civila delarna ska ha stort utrymme.

Inte minst här i riksdagen kommer vi att hålla ögonen på regeringen i dessa frågor. Det är en inte alltför kvalificerad analys att det på andra håll i Europa kan finnas grupper med andra intressen när det gäller just dessa frågor än våra. Den inriktning som nu gäller, krishanteringen i alla dess delar, är bra och riktig. En gemensam armé eller ömsesidiga säkerhetsgarantier är däremot ingenting vi önskar.

I samband med kriser och konflikter kommer nästan alltid frågan om flyktingar upp. Därför vill jag i slutet av mitt anförande nämna några ord om detta. När Amsterdamfördraget trädde i kraft förra året skedde stora förändringar när det gäller EU:s asyl- och immigrationspolitik. Enligt utskottets uppfattning visade toppmötet i Tammerfors, som behandlade dessa frågor, på en stark politisk vilja att inom EU utveckla en gemensam asyl- och migrationspolitik på humanitetens och asylrättens grund. Vi vill inte se ett EU som stänger in sig i en rikemansoa, utan ett EU där alla länder tar ansvar för de människor som måste söka asyl. Sveriges regering driver traditionellt svenska principer inom flyktingpolitiken som humanitet och respekt för internationella åtaganden.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till utskottets hemställan och avslag på motionerna.

Anf. 38 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Jag vill börja med konflikten mellan miljö och handel. Birgitta försvarar miljögarantin. Som jag ser det är problemet med miljögarantin framför allt punkt 5 i artikel 95. Där ställs krav på att medlemsstater ska kunna bevisa att ett aktuellt problem är specifikt för en medlemsstat eller att det uppkommit efter den tidpunkt då man beslutat om harmoniseringsåtgärd.

Det är så i dag att vi på många områden, både vad det gäller miljö och hälsa, inte får ställa högre krav. Vi måste tillåta azofärgämnen i godis i dag. Vi behandlar djur på ett omänskligt och ovärdigt sätt under transporterna i dag. Här duger inte miljögarantin.

Då säger Birgitta att det är så att det finns en motsättning mellan en fungerande marknad och miljökrav, och därmed legitimerar hon att man

inte skapar ekologiska ramar eller hälsoramar för marknaden. Detta är ett synsätt som Miljöpartiet verkligen tar avstånd från. En marknad kan visst fungera även om man ställer miljökrav. Men socialdemokraterna tycker kanske att handel går före miljöfrågor.

När det gäller Feira kan jag säga att man fattade ett beslut om att ha full sysselsättning som mål. Jag undrar vad detta innebär. Innebär det att socialdemokraterna stöder att man har en ekonomisk politik och en arbetsmarknadspolitik på EU-nivå?

Hur kommer det sig att socialdemokraterna inte kan tänka sig att driva frågan om strukturella förändringar inom EU? Hur kommer det sig att man, fastän man tycker att det är fel, accepterar att vi inte kan sänka arbetsgivaravgiften t.ex. för en viss sektor eller för ett visst område, t.ex. Norrland? Fast man tycker att det är fel accepterar man detta och driver inte frågan om strukturella förändringar. Man hade t.ex. kunnat säga att man på skatteområdet hade kunnat tänka sig minimiregler, men ingenting annat.

Anf. 39 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! När det gäller miljögarantin sade jag också – jag hoppas att det framkom – att det finns mycket att arbeta vidare på. Det är bara början. Det är i alla fall någonting som Sverige arbetade mycket aktivt för att få in i Amsterdamfördraget, och lyckades med. Men det är alltså mycket arbete som återstår där.

När det gäller arbetet med upphandlingsfrågor vill jag säga att detta pågår för fullt i kommissionen i dag. Det gäller just miljökrav vid offentlig upphandling och möjligheten att upphandla lokalt, som finns med i en av motionerna och i en av reservationerna. Detta arbete pågår för fullt. Sverige och den svenska regeringen driver dessa frågor mycket hårt.

När det gäller full sysselsättning är det så att arbetet ligger på de nationella parlamenten. Det ligger på Yvonne Ruwaida och på mig och alla andra här i riksdagen att se till att vi för en politik i Sverige som gör att vi får full sysselsättning. EU stöder medlemsländerna i detta arbete, men det ligger alltså på de nationella parlamenten.

Anf. 40 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Vi tycker att det är lustigt att man från socialdemokraternas sida har framställt uttalandet i Feira som en stor seger om man själv anser att det inte har någon innebörd utan att arbetet ligger på nationell nivå.

Sedan är det ju så att vi hindras i vår sysselsättningspolitik av olika EU-regler. Vi förhindras att driva fram sysselsättning genom att sänka arbetsgivaravgiften i Norrland eller för tjänstesektorn. Det är någonting vi inte kan göra. Det sätter faktiskt gränser för vilken ekonomisk politik vi kan föra, som motverkar målet full sysselsättning.

Det jag tycker är oerhört viktigt att veta är hur det kommer sig att socialdemokraterna inte kan visa på att de vill förändra i EU:s strukturer. Varför säger de inte t.ex. att det bara får vara minimiregler på skatteområdet på EU-nivå och att man kommer att driva den frågan inom alla olika EU-områden som man behöver driva den inom?

När det gäller miljön är det två viktiga frågor. Det är miljögarantin, och det är koldioxidskatten. Varför tar vi inte upp det som en fråga under

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

ordförandeskapet? Varför tar vi inte upp frågan om koldioxidskatt, t.ex., under IGC? Det finns andra länder som gör det.

Jag ser inte att Sverige aktivt tycker och driver frågor på EU-nivå. Vi pratar bara om att processer är på gång. Men ska vi avvakta dessa processer kommer det att ta årtal, och det kanske inte händer någonting. Sverige måste ha en tydlig vilja och tydligt driva dessa frågor.

Här vill jag veta av socialdemokraterna vilka frågor man kan tänka sig att driva strukturellt under ordförandeskapet, men också i andra relevanta sammanhang, när det gäller en förändring av EU.

Anf. 41 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! När det gäller påståendet att det som beslutades i Feira upplevs som en stor seger vill jag säga att det *är* en stor seger att EU kan ta ett sådant beslut och att 15 medlemsländer kan enas om att vi ska ha full sysselsättning och att EU också stöder medlemsländerna i arbetet med det.

Jag måste säga att jag tycker att det är konstigt om Miljöpartiet tycker att ett sådant beslut är dåligt. Det måste också Miljöpartiet anse vara en stor seger och ett bra beslut, även om det ligger på de nationella parlamenten att föra en politik så att detta uppnås. Det förvånar mig också att Miljöpartiet säger att det är felaktigt.

När det gäller arbetsgivaravgifterna kan jag tyvärr inte svara på i vilket skede arbetet är. Men jag vet att Näringsdepartementet arbetar mycket hårt med att få behålla dessa arbetsgivaravgifter uppe i Norrbotten, eftersom jag själv har varit med på diskussionerna där uppe. Men jag kan i dag inte svara exakt på hur långt det arbetet har kommit.

När det gäller miljöfrågorna tycker jag att jag var tydlig i mitt inlägg. Sverige driver miljöfrågorna mycket hårt. Vi gör det nu, och vi kommer att göra det under ordförandeskapet.

Anf. 42 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Situationen mellan EU och Österrike är i dag inte tillfredsställande ur demokratisk och subsidiär synvinkel. Regeringens linje är normalt öppenhet och dialog och inte isolering. Min fråga till Birgitta Ahlqvist är vad regeringen gör för att hitta en väg framåt i Österrikefrågan.

Anf. 43 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Regeringen och kanske framför allt vår utrikesminister samarbetar med de övriga medlemsländerna kring denna fråga och gör det bästa för situationen. I dagsläget kan man kanske tycka att det skulle finnas en större öppenhet och en dialog med den regering som finns i Österrike. Jag uppfattar också att den diskussionen börjar föras bland de 15 medlemsländerna i EU.

Anf. 44 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Birgitta Ahlqvist tog upp många viktiga områden i sitt anförande: utvidgningen, sysselsättningen, miljö, krishantering, osv. Men det var ett område som Birgitta Ahlqvist inte nämnde, kanske på grund av brist på tid – vad vet jag – och det är det internationella samarbetet

utanför EU, dvs. biståndssamarbetet. Där finns det en hel del att göra, precis som jag lyfte fram i mitt anförande.

Vi har i vår motion U505 – yrkande 7 – bl.a. ett yrkande på detta område. Det är så att elva av den europeiska kommissionens organ finns utlokaliserade, men inget finns i Sverige. Vi har inget. Vi menar att biståndet fungerar dåligt och att det borde ske en översyn. Sverige har faktiskt en hel del att bidra med.

Min fråga till Birgitta Ahlqvist är om socialdemokraterna ändå inte borde vara beredda att driva denna fråga lite hårdare. De borde försöka driva på dels när det gäller utvecklingsfrågorna och de tillkortakommanden som finns inom EU på det området, dels när det gäller en utlokalisering till Sverige.

Anf. 45 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag vill hålla med K-G Biörsmark om att bistandsarbetet inom unionen inte har fungerat och att det finns oerhört mycket att göra på det området. Det tror jag också att EU i dag inser självt.

Att driva att vi ska ha en biståndsinstitution i Sverige är kanske en möjlighet, men det finns säkert fler. Därför är det svårt att binda upp sig till att just Sverige ska ha den här. Det är viktigt att vi i Sverige också får institutioner. Det finns sådana i 15 länder. Fyra länder har inga institutioner. Därför finns det alltså ett behov i de här fyra länderna av att få en decentraliserad verksamhet. Men jag kan inte säga om just en biståndsinstitution är det rätta i det här fallet.

Anf. 46 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker ändå att det här på något sätt är ett halvt erkännande om att man borde lyfta fram de här frågorna lite mer från regeringens sida också.

Att det finns andra länder som inte har någon sådan här utlokaliserad organisation eller något sådant här kontor är ju inget argument för att inte Sverige skulle kunna driva sin linje. Just på det här området tror jag att Sverige har en viss respekt internationellt, inte minst inom Europa. Därför vore det nog bra om Sverige drev frågor på just det området. Jag skickar med det här för fortsatt behandling så småningom, så får vi se vad resultatet kan bli.

Anf. 47 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med K-G Biörsmark om att Sverige har respekt inom biståndsområdet. Jag ska ta det här med mig.

Anf. 48 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att jag tycker att regeringens sätt att jobba med krishantering inom EU är bra. Vi delar det arbetet och tycker att både det civila och det militära krishanteringsarbete som nu inleds är bra. Och vi hoppas att det också kommer fram någonting i Feira när det gäller den civila krishantering.

Sedan hade jag samma fråga som K-G Biörsmark om den här biståndsmyndigheten. Jag noterar en försiktigt positiv inställning. Jag vill bara skicka med det. Vi har ju diskuterat många gånger i utskottet hur

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

biståndet fungerar. Så vi är nog ganska överens om hur det ser ut, att det är dåligt. Men om Sverige ska ha någonting tror jag att det är viktigt att man bestämmer sig. Det vill jag också skicka med. Man måste bestämma sig och driva på om man ska ha någonting till Sverige. Annars kan det hända att det inte blir någonting. Detta är ett område där vi skulle kunna göra stora insatser, vilket är så viktigt, inte minst när vi ser på situationen i Afrika och på solidariteten med den världsdel som ligger närmast oss.

Sedan skulle jag vilja fråga vilken beredskap regeringen har för att hantera det eventuella spill från regeringskonferensen som kan bli om man inte hinner bli färdig under Frankrikes ordförandeskap. Det kan ju hända att det blir en ganska jobbig situation och att Sverige får ett ännu tyngre ansvar än vad det nu ser ut att bli. Finns det beredskap för det här?

Jag delar uppfattningen att regeringen är ganska passiv när det gäller att driva en ordentlig debatt om hur EU ska se ut i framtiden – det gäller även flera andra i Sverige, men det är ju regeringens ansvar. Detta vill jag också skicka med. Jag vill egentligen fråga hur socialdemokraterna vill att EU ska se ut i framtiden.

Anf. 49 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Marianne Andersson undrade om vi, när Sverige blir ordförandeland, har möjlighet att hantera spill från den nuvarande regeringskonferensen. Jag tror inte att det kommer att vara något problem. Sverige är väl förberett, och regeringen jobbar hårt med de här frågorna.

Sedan gällde det socialdemokraterna och den politik som man för i EU. När det svenska folket folkomröstade, som vi har pratat så mycket om, i november 1994 om vi skulle gå med i EU eller ej var det ju ett mellanstatligt samarbete som vi röstade om. Den svenska regeringen och socialdemokraterna försöker också så långt det är möjligt att föra den politiken i EU och även på hemmaplan. Eftersom vi i dag är medlemmar i EU går det inte i alla frågor att rösta mellanstatligt. Det gör inte Vänsterpartiet, och det gör inte Miljöpartiet – jag har följt deras verksamhet där nere också. Men så långt det är möjligt försöker den svenska regeringen att föra den här politiken. Det kanske tycks otydligt, men vi tycker att det är demokratiskt riktigt, eftersom svenska folket ville det.

Anf. 50 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det ska vara mellanstatligt samarbete. Men nog måste vi vara överens om att EU:s konstitution behöver förändras ganska kraftfullt – mer än vad som finns i den nuvarande regeringskonferensen – i framtiden för att man ska kunna hantera kanske 30 medlemsländer. Då krävs det lite annat.

Jag kan som ledning för Birgitta Ahlqvist meddela att vi har skrivit en rapport i Centerpartiet med rubriken Smalare och mer effektivt EU. Med smalare menar vi naturligtvis inte att det ska vara färre länder utan fler länder men att man ändå ska kunna vara effektiv. Ni kan med fördel studera den och se hur vi ser på framtiden när det gäller detta.

När det gäller ordförandeskapet och beredskapen för spill är jag lite fundersam över om det finns en så stor beredskap. Jag inser att det är svårt att ha det. Jag vet också att man känner en vanda på Regeringskansliet för om det skulle hända mer saker, eftersom man känner att det

är ganska tajt som det är. Det finns nog inte så mycket beredskap för nya saker som tillkommer under vårt ordförandeskap.

Anf. 51 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! För att man ska få till stånd förändringar i fördraget fordras ju veto. Det kan tyckas att Sverige inte är så aktivt och inte får till stånd så stora förändringar av detta fördrag. Men det här måste man alltså ta stegvis. Sverige fick också igenom en hel del förändringar inom fem stora områden i Amsterdamfördraget som var positiva. Vi är kanske dåliga på att föra fram det som vi egentligen gör.

Jag vet inte om jag hinner nämna alla fem områden, men det gällde öppenheten, sysselsättningen, jämställdheten, krishanteringsgrupperna och konsumentfrågorna, som vi också drev hårt. Och vi fick igenom en hel del förändringar. Så visst har det skett en hel del med hjälp av Sverige och Finland när det gäller både förändringar av fördraget och av institutionerna.

Anf. 52 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Birgitta Ahlqvist sade att vi röstade om ett mellanstatligt samarbete i folkomröstningen. Så var det väl inte riktigt. Pelare 1 är ju, och var, överstatlig. Sedan fanns det ett mellanstatligt samarbete i tvåan och trean.

Jag begärde egentligen ordet för att ställa två konkreta frågor om krishanteringen. Regeringen har ju det senaste året starkt betonat bara den civila delen av krishanteringen. Det är bra att regeringen ägnar sig åt den. Det är en viktig fråga, men den militära delen av krishanteringen är grunden. Det är mycket svårt att se en trovärdig civil krishantering utan en trovärdig militär krishantering. Dessutom går de delvis i varandra.

Jag vill fråga om Birgitta Ahlqvist delar min uppfattning att man inte kan separera dem så att det ena förutsätter det andra.

Min andra fråga grundar sig på att regeringscheferna i Köln och Helsingfors talade om att EU vid krishantering skulle agera i enlighet med principerna i FN-stadgan. Regeringen har däremot valt att explicit tala om ett mandat från säkerhetsrådet som förutsättning för agerande. Vi tycker alla att det är eftersträvarsvårt, men det är inte alltid möjligt. Vad gör vi om säkerhetsrådet är blockerat? Ska vi stå passiva? Ska vi låta folk dö, eller ska vi agera ändå?

Det här är mer än bara teori; det är en realitet. Kina blockerade fortsatt FN-närvaro i Makedonien när den som bäst behövdes. Vi vet att det i Kosovo också saknades ett explicit FN-mandat för agerandet. Men regeringen accepterade ändå Natos agerande där.

Den svenska regeringen saknar helt och hållet linje här. Därför får jag be att riksdagen klargör Sveriges förhållande. Det som är oacceptabelt i den här delen är passivitet och förlamning.

Det är två frågor. Den ena gäller den civila krishanteringens beroende av den militära delen. Den andra gäller mandatfrågan. Vad krävs för att EU ska kunna agera i kris?

Anf. 53 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! När det gäller den mellanstatliga delen i folkomröstningen sade jag också "så långt det är möjligt". Jag är helt medveten om att

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

det finns områden som ligger på överstatlig nivå och som måste ligga där. Jag kan också säga här i riksdagen att jag själv har drivit en del sådana frågor med hjälp av Vänsterpartiet och Miljöpartiet i EU-parlamentet. Det finns alltså områden som måste ligga på överstatlig nivå. Men så långt det är möjligt ska vi ha ett mellanstatligt samarbete. Det var det svenska folket röstade om i november 1994.

Den krishanteringskapacitet som EU behöver ha och ska ha ska naturligtvis omfatta både militära och civila insatser. Det ska också ske enligt FN-stadgans principer.

Anf. 54 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Jag tror nog att man får erkänna, Birgitta Ahlqvist, att det är mer än bara områden så där i allmänhet som ingår i det överstatliga samarbetet. I själva verket är det kärnan. Det är den gamla EG-delen. Man vinner ingenting på att vara otydlig om detta. EU består av tre pe-lare med något olika karaktär.

Jag välkomnar beskedet att socialdemokraterna också ser vikten av en fungerande militär krishantering. Men jag får nog be att Birgitta Ahlqvist sjunger en sång till om vad tolkningen ”i enlighet med principerna i FN-stadgan” betyder. Regeringen har ju valt att i strid med de andra rege-ringscheferna göra tolkningen att det krävs ett entydigt FN-mandat från säkerhetsrådet. Jag hävdar att det inte är detta man syftar på. Detta är någonting som är eftersträvaransvärt, som vi alla primärt vill ha, men om det icke går kan vi inte låta krishantering och arbetet för freden förla-mas av att t.ex. en diktatur som Kina ånyo blockerar. Det är därför jag kräver ett konkret besked där.

Delar Birgitta Ahlqvist denna min uppfattning, att i extrema situat-ioner, när det är omöjligt att komma fram via säkerhetsrådet och det är förhindrat att ta sitt primära ansvar för internationell fred och säkerhet, ska EU kunna agera ändå? Ett entydigt besked efterfrågas.

Anf. 55 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Hur mycket överstatlighet respektive mellanstatlighet som finns i EU är det nog svårt både för Sten Tolgfors och för mig att säga exakt. Men det jag fortfarande vidhåller är att så långt det är möjligt ska EU-samarbetet ligga på mellanstatlig nivå. Men jag är medveten om att det finns områden där vi måste ha överstatliga beslut, eftersom vi nu är med i EU.

När det gäller krishantering delar jag inte Tolgfors tolkning. Kris-hanteringen ska, som jag sade tidigare, ske enligt FN-stadgans principer.

Anf. 56 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Det är viktigt i den politiska debatten att man är tydlig och klar med vilken inriktning man har och vart man vill syfta med ut-vecklingen. Många seriösa betraktare ser uppbyggnaden av en gemensam militär styrka som ytterligare ett steg i riktning mot en EU-stat. I en arti-kel i DN av Bengt Albons talas det t.ex. om att man nu ser första steget mot det gemensamma försvar som finns inskrivet i gamla Maastrichtför-draget.

Från toppmötet i Helsingfors framkommer att den här krishantering bl.a. kan handla om flygstridskrafter. Det är inte bara begränsat till EU-

ländernas egna territorier. Kommissionären Chris Patten har sagt att begreppet också i yttersta fall kan handla om ett nytt Kosovokrig.

Det här tycker jag att Birgitta Ahlqvist och socialdemokraterna ser alldeles för lättvindigt på. De effekter som är förbundna med den utveckling som just nu sker innebär att svensk alliansfrihet reduceras till att enbart handla om ömsesidiga försvarsgarantier. När ändrade socialdemokraterna och Birgitta Ahlqvist uppfattning om alliansfrihetens innehåll och betydelse?

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Anf. 57 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att jag var mycket tydlig i mitt inledande inlägg kring denna fråga. Jag sade att den inriktning som nu gäller krishantering i alla dess delar är bra och riktig. En gemensam armé eller ömsesidiga säkerhetsgarantier är ingenting som vi från Sverige önskar. Vi i riksdagen har till uppgift att hålla ögonen på regeringen i dessa frågor så att det inte heller blir på det sättet.

Anf. 58 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Ett utmärkt besked. Jag förväntar mig då att socialdemokraterna i riksdagen skriver ett inlägg där man bemöter Bengt Albons artikel och förklarar på vilket sätt EU:s utveckling i stället bör ske.

Dessutom sade Birgitta Ahlqvist i sitt huvudanförande att sysselsättningen har blivit en viktig fråga och att toppmötet i Feira var en framgång.

Samtidigt föreslår EU att sysselsättningen ska öka genom avregleringar av arbetsmarknaden. Det gäller arbetsrätten. Man föreslår ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Det gäller omflyttning. Bankdirektören Tietmeyer i Tyskland har sagt att om EMU ska fungera måste en finsk arbetslös skogsarbetare vara beredd att ta ett arbete på en fransk vingård. EU föreslår ökad lönespridning. De som tjänar mycket ska tjäna ännu mer. De som är lågavlönade ska tjäna ännu mindre. EU föreslår också att skatterna ska sänkas och den offentliga sektorn beskäras.

Är det svårt för Birgitta Ahlqvist att förstå att Feira inte i alla kretsar ses som en succé?

Anf. 59 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik:

Fru talman! De saker som Lars Ohly tar upp vid sidan av sysselsättningsdelen tycker inte jag heller är positiva allihop.

Däremot tycker jag att det är väldigt positivt att EU har inriktningen att det är viktigt att folk får arbete, att folk har möjlighet att tjäna sina egna pengar och att man ser till att det finns sysselsättning åt alla i Europa. I dag vet vi att det finns en fattigarmé som är enorm. Dessutom utgörs i stort sett 80 % av den av ensamstående kvinnor med små barn. Det är en framgång att man har fattat det här beslutet.

Sedan hoppas jag att de nationella parlamenten ska se till att detta genomförs på ett sådant sätt att det gagnar alla i samhället.

Anf. 60 WILLY SÖDERDAHL (v):

Fru talman! Lars Ohly har tidigare argumenterat för några av våra reservationer. Jag ska uppehålla mig kring reservation 5, som jag yrkar bifall till.

De institutionella frågorna har de senaste veckorna kommit på dagordningen, så även här i kammaren i dag, genom att Joschka Fischer gjort sitt debattinlägg där han målar upp federationen Europas förenta stater.

Jag är ganska ny i riksdagen. Jag har varit här mindre än två år. Kanske är det därför jag reagerar. När jag fick följa med EU-nämnden på studiebesök i andra EU-länder och i EU-parlamentet kände jag inte igen diskussionen. Många politiker talar inte *om* det ska bli en federation, utan de talar *om när* det ska bli en federation. I Sverige har vi knappt talat om detta över huvud taget. Möjligen kan dagens debatt bli starten till en bredare debatt i landet, och vi välkomnar den. Hittills är det bara Folkpartiet som har deklarerat en positiv hållning och Miljöpartiet som har deklarerat en negativ. Det är bra att man gör så, och jag respekterar det. Lika tydliga är vi i Vänsterpartiet på den punkten.

Var finns ni andra? Vad tycker svenska folket, folkrörelserna och fackföreningarna om en federation? Vi i Vänsterpartiet tror inte att en federation är svaret på medborgarnas krav på samhället.

När jag pratar med människor i landet hör jag sällan någon säga att EU måste bestämma mer eller att det kommer så många bra förslag från EU. Jag möter ofta motsatsen. Det kan i och för sig bero på i vilka kretsar jag rör mig. Men jag måste ändå tala om den erfarenhet jag har.

EU drivs i dag från ett ovanifrånperspektiv. Hur utvecklas demokratin då? För att ett underifrånperspektiv ska kunna upprättas måste EU-samarbetet bygga på en utveckling av de kanaler som i dag fungerar.

Fru talman! Därför menar vi, som anges i reservation 5, att kommissionens ensamrätt att lägga fram förslag ska avskaffas och de nationella parlamenten ska ges förslagsrätt inom EU-samarbetet. Det skulle vara ett steg i den riktningen. På detta sätt kan ovanifrånperspektivet möjligen bytas ut mot ett underifrånperspektiv. Även för dem som är mer positiva till EU-samarbetet borde detta vara ett tilltalande förslag.

Anf. 61 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! När det gäller utvecklingen av EU i framtiden hoppas jag att Willy Söderdahl lyssnade på mitt anförande där jag utvecklade en hel del om underifrånperspektivet. Vi närmar oss frågorna, fastän vi har olika utgångslägen när det gäller medlemskapet. EU måste bli mer folkligt legitimt. De saker som beslutas bäst på EU-nivå ska ligga på EU-nivå. De övriga besluten ska fattas på så låg nivå som möjligt och så nära människorna som möjligt. Där är vi överens.

Anf. 62 WILLY SÖDERDAHL (v) replik:

Fru talman! Jo, jag lyssnade på anförandet. Jag hörde Marianne Anderssons positiva och allmänna ordalag som var lätta att ställa sig bakom. Marianne Andersson säger också att det hela ska bli mer folkligt. Det säger jag också. Men hur ska det bli det? Ett konkret förslag är att förslagsrätten kommer från denna kammare.

Anf. 63 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Det är en fråga som jag inte vill ta ställning till.

Men hur ska det bli mer folkligt? Nästa år är Sverige ordförande i EU. Vi har tyckt att regeringen borde ha varit mer aktiv i att förankra den delen hos folket. Då har vi en gyllene chans att se till att EU-arbetet blir mer folkligt förankrat än i dag.

Anf. 64 WILLY SÖDERDAHL (v) replik:

Fru talman! Jag ska inte försvara regeringens sätt att driva ordförandeskapet. Jag har ingenting emot att diskutera EU-frågorna mer. Jag tror att det är viktigt.

Jag tror också att det är viktigt att vi får i gång denna debatt. Det är kanske fler som får samma erfarenheter när de möter folk från andra EU-länder som kommer hit för att diskutera med oss.

Anf. 65 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag välkomnar verkligen Willy Söderdahls öppna attityd när det gäller diskussionen om det framtida EU. Willy Söderdahl säger att han möter en helt annan bild när han talar med personer hemma i Sverige och de han möter i Europa. Så är det säkert. Det är den erfarenhet vi alla gör. Därför är det så viktigt att vi för denna debatt.

Folkpartiet har försökt att lyfta fram debatten men har inte lyckats. Men nu är den verkligen i gång. Det välkomnar vi, och det välkomnar även Willy Söderdahl.

Det ligger i vår uppgift som politiker att bilda opinion, att föra ut vad vi tycker och tänker i frågorna. Om vi hjälps åt med detta kommer de personer vi möter i samhället att vara mer beredda. Underifrånperspektivet som Willy Söderdahl så väl talar om ställer jag helt upp på. Det finns också med i vårt resonemang. När vi talar om en federativ nivå har vi också med i bilden subsidiariteten, nämligen att lägga besluten på rätt nivå. Det ligger i vårt resonemang.

Anf. 66 WILLY SÖDERDAHL (v) replik:

Fru talman! Det är väl bra att många partier är för den öppna debatten. Jag har också deltagit i EMU-debatter över landet med Folkpartiet. Vänsterpartiet och Folkpartiet har försökt att göra sitt för att lyfta fram EU-frågorna och få en allmän debatt i landet. Folkpartiet och Vänsterpartiet har utgjort de tydligaste alternativen för att få i gång debatten. Vi ställer gärna upp med att fortsätta debatten och för att ute i landet bilda opinion för det vi tror på.

Anf. 67 LARS OHLY (v):

Fru talman! Vi tycks vara överens om att det behövs klara alternativ i debatten för att motsättningar och skilda uppfattningar ska klargöras. Därför välkomnar jag att Folkpartiet mumlar lite mindre än andra och försöker att tala lite klarspråk.

Det som har beskrivits tidigare, nämligen att en stark majoritet ifrågasätter EU-medlemskapet, har ju en bakgrund. Ja-sidans argumentation inför folkomröstningen 1994 var djupt ohederlig. Sysselsättning, välfärd och tillväxt skulle enbart kunna främjas genom EU-medlemskapet. Det

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

fanns inga tankar på en gemensam militär union. Sveriges undantag för miljöregler, införsel av alkohol m.m. skulle antingen förlängas eller höjas till EU-politik. Men verkligheten blev en annan.

Nu har EU-anhängarna mage att klaga på folkets reaktioner. Om inte svenska folket gör som Folkpartiet vill får väl Folkpartiet, som Bertolt Brecht uppmanade den östtyska regeringen efter arbetarupproret 1953, välja sig ett nytt folk.

Den demokratiska trovärdigheten avgörs av inställningen till demokratiskt beslutsfattande i praktiken. Om då, som K-G Biörsmark förespråkar, fler beslut ska fattas längre från väljarna och väljarnas rätt att utkräva ansvar ska försvåras, har han en annan demokratiuppfattning än jag. Om han dessutom anser att ett val eller en folkomröstning utgör historiens slutpunkt och att ett valresultat eller folkomröstningsbeslut aldrig får omprövas är han långt ifrån min demokratisyn. Om han till detta lägger krav på att meningsmotståndare ska ändra uppfattning om inte en majoritet håller med honom undrar jag varifrån han har hämtat sin inspiration.

Vilken samhällssyn företräder man när man vill förbjuda en minoritet att hålla fast vid sin uppfattning? Om man till detta dessutom lägger ett uppsåt att i bästa fall inte förstå är man inte intresserad av ett demokratiskt och klargörande samtal utan av att diktera villkoren för debatten. Vad är det K-G Biörsmark inte förstår?

Vänsterpartiet var motståndare till EU-medlemskapet 1994. Vi har inte ändrat uppfattning. Vi anser att det vore bäst att Sverige inte är med. Med respekt för demokratiskt fattade beslut röstade vi ja till medlemskap här i kammaren efter folkomröstningen. Av respekt för besluten har vi inte ställt förslag om att Sverige ska utträda. Av respekt för besluten har vi inte föreslagit en ny folkomröstning om EU-medlemskapet. Men vi förbehåller oss rätten att anse att det skulle ha varit bäst för demokratin, rättvisan och välfärden om Sverige avvisat medlemskapet.

Anf. 68 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag förstår inte riktigt Lars Ohlys upprördhet. När vi hade debatten uppe för någon timma sedan om folkomröstningen tillstod jag att debatten visst går vidare. Jag har aldrig krävt att det skulle vara förbjudet för Lars Ohly att föra fram sin synpunkt eller driva vissa frågor.

Vad jag frågade och studsade till inför var det budskap som jag inte riktigt har uppfattat så tidigare, nämligen att Vänsterpartiet i dag inte kräver något utträde ur EU. Jag har tydligen varit förd bakom ljuset. Jag har hela tiden uppfattat att Miljöpartiet – som tydligen inte är kvar här längre – och Vänsterpartiet kräver utträde ur EU. Men så är det alltså inte. Det klargörandet har jag nu fått, och det tackar jag för.

Anf. 69 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Det är ingen ny standpunkt. Vänsterpartiet har inte krävt att vi ska ha ett nytt beslut om medlemskapet efter folkomröstningen 1994. Men vi anser också att folkomröstningen gällde just den europeiska union som Sverige anslöt sig till den 1 januari 1995. Sedan dess har EU förändrats. Vi anser att Amsterdamfördraget borde ha underställts en folkomröstning. Vi anser att avgörande steg i den riktning som Karl-

Göran Biörsmark står för bör underställas svenska folket för beslut. Vad är det i detta som Karl-Göran Biörsmark har svårt att förstå?

Prot.
1999/2000:118
29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

Anf. 70 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik:

Fru talman! Utvecklingen går naturligtvis vidare. Och om vi ska ha en folkomröstning om varje förändring inom unionen så blir det ju ohållbart. Nu har vi sagt att vi driver den frågan. Vi ska ha en folkomröstning om medlemskapet i fråga om det tredje steget. Ja, det tycker vi. Men vi kan inte folkomrösta varje gång som vi ändrar i fördrag, osv. Det blir en ohållbar arbetssituation. Så det säger vi nej till.

Men detta driver naturligtvis ni i Vänsterpartiet och Miljöpartiet därför att ni inte vill vara med i detta. Det är därför som ni önskar en utträdesparagraf, och det är därför som ni tar upp det som en första punkt i era anföranden och som det viktigaste, därför att ni inte vill vara med i detta arbete. Och då driver ni frågan om ständiga folkomröstningar.

Jag tror säkert att det i framtiden kanske kan bli någon tredje folkomröstning – vad vet jag. Det har jag lite svårt att se i dagens läge. Men den inställning som ni har är ju att ni driver detta därför att ni sade nej från början och därför att ni vill lämna detta arbete. Det är ju detta som det går ut på, liksom, som jag tidigare framhöll, att ni har sagt nej till fem, sex, sju eller åtta andra internationella samarbetsorgan och sedan traskat patrull och nu är för – Nordiska rådet, Europarådet, osv. Jag tror, Lars Ohly, att ni om ett antal år också fullt ut kommer att acceptera och vara konstruktiva medlemmar i EU-arbetet. Det kommer vi då att välkomna.

Anf. 71 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Min upprördhet bygger på att Karl-Göran Biörsmark i sitt huvudanförande ifrågasatte Vänsterpartiets krav på att man ska ha en utträdesparagraf i fördraget och sade att han blev så trött på att det i denna sal fanns förespråkare för utträde som inte accepterade folkomröstningens resultat. Jag menar att om det är någonting som Vänsterpartiet har gjort sedan 1994 så är det att ha accepterat och respekterat detta resultat. Men vi förbehåller oss rätten att inte ändra uppfattning för att göra Karl-Göran Biörsmark pigg.

Anf. 72 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Först kanske man kan säga att det är just Lars Ohlys gamla uppfattning som verkar göra Karl-Göran Biörsmark väldigt pigg.

Men jag vill gå tillbaka lite längre i tiden. Det som jag är så hjärtin- nerligt trött på att höra är allt detta tal från Lars Ohly och andra om ja- sidans argumentation inför folkomröstningen. Jag har roat mig med att läsa Nej till EU:s studiebok. EU:s fredstanke symboliseras av en döds-kalle iklädd nazisthjälm med kulhåll i tinningen. Lars Ohly själv anknöt här i dag till det tusenåriga riket. Det tycker jag att han kunde ha avstått från. Den fria rörligheten symboliseras av en haschrökande hora. Utvidgningstanken, Europatanken, symboliseras av ett EU med taggtråd kring. Och nu ser vi att utvidgningen fortgår. Det påstås att demokratin skulle avskaffas, m.m.

Jag kan säga att jag känner ganska gott samvete för min argumentat- ion i folkomröstningen jämfört med vad alternativet var. Vem fick mest

rätt? Den frågan är ganska lätt besvarad. Och svaret utfaller inte till Nej till EU:s fördel.

Dessutom fortsätter Lars Ohly, vilket upprör mig, att tolka EU som fan läser Bibeln. Om det handlar om försvarsfrågan så är utmaningen för Lars Ohly inte att ställa frågan om hur vi löser den gemensamma uppgiften att säkra fred och stabilitet i Europa. Det är snarare så att om någon har sagt någonting som man kan tolka alltför långtgående som ett hot mot någonting, då är det plötsligt deterministiskt och ödesbestämt dit EU ska gå. Det viktiga är faktiskt att Sverige har en röst i detta sammanhang. Och vi bör forma en seriös linje för hur Sverige ska använda EU-medlemskapet. Och där välkomnar jag Lars Ohly och Vänsterpartiet i den diskussionen. Hur ska EU lösa fredsfrågorna? Att behovet finns tror jag att också Lars Ohly ser.

Anf. 73 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Det svenska folket är inte nöjt med EU-medlemskapet enligt flera undersökningar. Och frågan är: Vad beror det då på, Sten Tolgfors? Beror det på att allt blev som ja-sidan förespråkade? Det var ju ändå ni som vann, och det är ändå ni som får ta ansvaret för resultatet av folkomröstningen och vad som har kommit därefter. Var er argumentation för att EU-medlemskapet var en förutsättning för sysselsättning, välfärd och tillväxt hållbar? Var argumentationen hederlig när det gäller tankarna på ett gemensamt militärt försvar? Var argumentationen hederlig när det gäller Sveriges undantag från miljöregler eller införsel av alkohol? Om ni har fört en hederlig argumentation, då kan man fråga: Varför har svenska folket inte uppskattat detta? Är människorna dumma? Vad är det som gör att svenska folket ifrågasätter EU-medlemskapet efter fem års medlemskap?

Jag tänker inte stå här och ta ansvar för Nej till EU:s skrifter. Jag kräver inte av Sten Tolgfors att han ska ta ansvar för alla de skrifter som ja-sidan gav ut. Däremot kräver jag att man åtminstone är hederlig i argumentationen och talar om på vilket sätt man menar att man har stått för en argumentation som svenska folket anser har varit helt relevant för det EU som vi sedan gick med i. Det tycker jag att opinionen i svenska folket i dagsläget är en tillräcklig indikation på. Och den visar att det inte var nej-sidan som ljög och överdrev.

Anf. 74 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Svaret på den frågan är mycket enkelt: Ja, det tycker jag. Tillväxten har blivit högre. Lars Ohly kan fråga t.ex. Industriförbundet hur det skulle ha blivit utan medlemskapet. Den fria rörligheten finns. Utbildningsprogrammen som vi talade om finns. Vi talar om EMU som ett sätt att sanera en svensk ekonomi i moras, eftersom det där fanns en bundenhet till sunda ekonomiska värden. Och det finns där. Vi moderater predikade för EMU-medlemskap också inför folkomröstningen, och vi fortsätter att göra det.

När det gäller synen på försvaret var också den korrekt. Det är inte så, som Lars Ohly ibland hävdar, att EU går mot ett gemensamt försvar med motsvarande artikel 5-åtaganden som har funnits i WEU och som har funnits i Nato. Däremot är det som vi sade, att artikel 5 ligger kvar utan-

för EU i det gamla WEU och i Nato. Ja, det blev väldigt likt det som vi sade.

Sedan är det en annan sak att Sverige har gått igenom en oerhört jobbig process av inrikespolitiska skäl och som inte har haft så värst mycket med EU att göra när vi har behövt sanera statsfinanserna och ta tag i strukturella problem. Och det är klart att det inte är den period som man känner mest framtidsro och vilja att ta sig an det nya.

Men det som jag däremot är kritisk mot Lars Ohly för är att han väljer att i varje enskilt läge när varje möjlighet ges spela på okunskap och misstro och sprida en felaktig bild. Det har han gjort här i dag när det gäller försvaret. Han gör det om EMU i andra sammanhang, och han gör det löpande. Lars Ohly är en misstrosprofitör i EU-frågorna. Och det tycker jag att han ska sluta med och i stället delta i den konstruktiva debatten om hur vi säkrar Europas fred. Det är viktigare att blicka framåt än att blicka bakåt. Människor dör i Europas närhet därför att vi inte tillräckligt bra klarat av dessa frågor. Vad är Vänsterpartiets bidrag till framtiden och fredsfrågorna, Lars Ohly?

Anf. 75 LARS OHLY (v) replik:

Fru talman! Alla som inte håller med Sten Tolgfors profiterar på misstroende. Det är en oerhört avslöjande debatteknik från Sten Tolgfors sida. Om det nu dessutom stämmer att ni var hederliga i argumentationen, då är ju läget mycket värre för Sten Tolgfors, därför att då har svenska folket uppenbarligen en helt annan uppfattning om EU-medlemskapet och dess betydelse för vad som har hänt i Sverige sedan dess än vad Sten Tolgfors har. Och man avvisar ju de resultat som Sten Tolgfors är så stolt över. Det kanske borde få Sten Tolgfors att fundera lite grann över demokratiskt sinnelag och någon relation till vad människor anser är viktigt i detta samhälle och inte bara vad Sten Tolgfors tycker att människor ska anse.

Anf. 76 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Beträffande miljöfrågorna sade Kjell Larsson i går vid ett möte med 100 miljöministrar: Vi behöver inte några nya fina program utan handling.

Detta *mainstreaming*-arbete på EU-nivå är mycket fina ord, men det är inte handling. Hur kommer man någon vart med miljöfrågorna? Jo, det är om man t.ex. integrerar miljöfrågornas ekonomi. Miljöpolitik är t.ex. ekonomisk politik. Miljöpolitik är trafikpolitik. Och integrationen handlar om att man måste använda ekonomiska styrmedel. Och här säger Birgitta Ahlqvist att Sverige aktivt driver på i miljöfrågorna. Men det är inte min bild.

I EU-nämnden redogör olika ministrar – Bosse Ringholm, Mona Sahlin och Björn Rosengren – för hur de vägrar att ta upp frågan om en miniminivå när det gäller koldioxidskatten och hur de vägrar att ta upp frågan om miljögarantin.

Okej, ett arbete pågår i kommissionen med upphandlingsfrågor. Men om Sverige verkligen aktivt ska driva en fråga måste man ta upp den i alla möjliga sammanhang. Under IGC måste man se till att frågan om en revidering av paragraferna tas upp så att det går att göra miniminivåer för

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

miljöskatter. Här gör inte Sverige det. Enligt mitt synsätt är det inte att aktivt driva miljöfrågorna.

Birgitta Ahlqvist sade att vi så långt som möjligt ska ha mellanstatliga beslut. Vi har överstatliga beslut när det gäller vissa frågor. I fråga om sänkt arbetsgivaravgift skulle Sverige egentligen, beträffande både Norrland och tjänstesektorn, vilja ha en självständig politik. Men nu måste man förhandla och krångla med EU-kommissionen. Ändå kommer man förmodligen inte att få igenom det man vill.

Är det inte bättre att Sverige och alla andra medlemsländer helt enkelt självständigt får bestämma vilka skatter man vill sänka utan att EU blandar sig i?

Anf. 77 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Miljöpartiet kräver att vi socialdemokrater ska förändra; vi ska påverka i EU. Men själva vill ni gå ur EU.

Jag anser att ni i Miljöpartiet måste lära er att agera. Ni är ju vuxna nu och har efter många år i riksdagen fått erfarenheter. Då bör ni själva kunna gå ut och agera i de här frågorna.

Därför vill jag fråga Yvonne Ruwaida: Hur tänker Miljöpartiet? Vad har Miljöpartiet för idéer kring de här frågorna? Hur tänker ni agera utanför EU i miljöfrågorna?

Anf. 78 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Jag tycker inte att det är särskilt anmärkningsvärt att ett parti som sitter i riksdagen kräver att regeringen ska driva frågor på ett visst sätt. Regeringen påstår själv att den tar ansvar för miljöfrågorna. Vi hävdar att Sverige *inte* har lyckats driva miljöfrågor på EU-nivå därför att man inte inser vikten och värdet av att prioritera frågor och sedan ta upp dem i alla relevanta sammanhang. Man kan ju säga att man driver miljöfrågor trots att man i realiteten inte gör det men då blir det ord, inte handling.

Miljöfrågor kan drivas på alla internationella nivåer. Det är oerhört viktigt att se till att t.ex. miljökonventioner går före WTO-avtal. Det är en sak som vi driver men som regeringen inte driver. Man ska alltså kunna ställa miljökrav på den inre marknaden. Miljöfrågor ska inte vara ett hinder inom en marknadsekonomi, utan det måste finnas ekologiska ramar. Detta driver vi på alla nivåer där det går att driva det – på nordisk nivå, på svensk nivå, på EU-nivå, på WTO-nivå osv.

Jag fick inte något svar på min fråga om hur Birgitta Ahlqvist ser på detta med en självständig ekonomisk politik. Vore det inte bra om Sverige självt kunde bestämma var vi vill ha sänkta arbetsgivaravgifter t.ex.? Eller tycker Birgitta Ahlqvist att det är bra att vi måste bråka med kommissionen om sänkt arbetsgivaravgift i Norrland, eller är det över huvud taget så att vi inte vet om vi skulle kunna få ha sänkt arbetsgivaravgift, t.ex. inom tjänstesektorn?

Jag anser att dagens system där vi måste förhandla med kommissionen – förmodligen kommer kommissionen att säga nej – är dåligt. Vad anser socialdemokraterna? Jag har inte fått något svar på den frågan.

Anf. 79 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Den svenska regeringen driver miljöpolitiken i EU mycket intensivt och engagerat. Som jag sade i tidigare inlägg är det tack vare Sverige som vi har miljögarantin i Amsterdamfördraget – detta tillsammans med Finland. Vi fortsätter med det här under pågående arbete där nere och kommer även att göra det under vårt ordförandeskap.

Jag fick inget svar från Yvonne Ruwaida om hur Miljöpartiet tänkt driva miljöfrågorna utanför EU.

Anf. 80 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! När det gäller miljögarantin och det viktigaste ekonomiska styrmedlet för miljön, dvs. miniminivån för koldioxidskatten, räcker det inte med att säga att något händer eller att man avvaktar vad som händer. Om man från svensk sida tycker att de här frågorna är viktiga måste man för det första välja att prioritera dem och för det andra se till att de tas upp i alla sammanhang. Så sker inte i dag. Jag har frågat ett antal ministrar i EU-nämnden om man kan tänka sig att lyfta de här frågorna – på olika ministerrådsmöten, på toppmöten och inom IGC-förhandlingarna – men man vägrar.

Inom IGC finns det i dag ett antal länder som vill se över olika paragrafer för att möjliggöra miniminivåer vad gäller koldioxidskatten. Där driver man från svensk sida i dag inte på. Man kan säga att man driver på i miljöfrågorna, men då är det ord – tyvärr inte handling.

Sedan gäller det detta med hur man ska driva miljöfrågor utanför EU. Ja, nästan varje sak man gör är en miljöfråga. Det handlar om hur vi agerar här. Det gäller då konsumenterna och den svenska nationella politiken, hur vi utformar biståndspolitiken och vad vi driver på WTO-nivå, på FN-nivå och på EU-nivå. Allting påverkar naturligtvis, även utanför EU. Men det absolut viktigaste är sådant som är gränsöverskridande – dvs. att vi har en miniminivå på koldioxidskatten – är viktigast. En annan viktig fråga är att miljökonventionerna måste gå före olika WTO-avtal, vilket de inte gör i dag. I dag är det så att exempelvis WTO-avtalen, t.ex. TRIPS, bryter mot den internationella konventionen om biologisk mångfald. Handel får alltså gå före FN:s internationella miljökonventioner. Det är fel.

Anf. 81 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag vill också kommentera miljöfrågorna, som ju Yvonne Ruwaida hade ett särskilt inlägg om.

Centerns EU-parlamentariker Karl Erik Olsson, har ju varit miljöutskottets rapportör i EU-parlamentet inför regeringskonferensen. Han delar uppfattningen att det råder stor passivitet från svensk sida. Vår miljökommissionär jobbar nog på men hon behöver självklart också på ett tydligt sätt stöd från Göran Persson och miljöministern. Karl Erik Olsson ger uttryck för besvikelse och uppmanar verkligen regeringen att aktivera sig mer.

Bl.a. handlar det om att EU ser över gemensamma ekonomiska styrmedel exempelvis så att de kan införas på miljöområdet. Vidare gäller det att röstningsreglerna blir sådana att det går att fatta majoritetsbeslut i miljöfrågorna och att de nya länderna får ett sådant stöd att de kan uppfylla de miljökrav som finns. Där har Karl Erik Olsson fått med sig mil-

Prot.

1999/2000:118

29 maj

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 1999*

jöutskottet i EU-parlamentet. Det är viktigt att också Sverige driver de här frågorna både under regeringskonferensen och inför Sveriges ordförandeskap.

Anf. 82 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Jag kan hålla med Marianne Andersson. I dag finns det under IGC ett portugisiskt initiativ på miljösidan – ett paket där man försöker lyfta fram miljöfrågorna. Det är rödgröna regeringar på EU-nivå som vill lyfta miljöfrågorna så att det äntligen händer något. Detta initiativ vill man från svensk sida inte acceptera.

Jag har, som sagt, frågat ett antal ministrar i EU-nämnden hur de driver de här frågorna, men man säger: Det här ligger inte på mitt bord. Jag kan inte ta upp det.

Så är det inte, utan miljöfrågorna – bl.a. koldioxidskatten – ligger, och bör ligga, på de olika ministerrådsmötena. Om Sverige skulle välja att lyfta detta ska det tas upp i alla sammanhang. Så är det inte i dag. Detta är ett val som regeringen gör.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 30 maj.)

5 § Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen om hemlig kameraövervakning

Föredrogs

justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU21

Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen om hemlig kameraövervakning (prop. 1999/2000:96).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 30 maj.)

6 § Åtgärder mot viss sparkasseverksamhet

Föredrogs

finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU28

Åtgärder mot viss sparkasseverksamhet (prop. 1999/2000:101).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 30 maj.)

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

1999/2000:115 Vissa kommunalekonomiska frågor

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 26 maj

1999/2000:953 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Folkmordet på armenierna 1915

1999/2000:954 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Sanktionspolitiken mot Irak

1999/2000:955 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
”Lagenligt” våld i Iran

1999/2000:956 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Eritreas krigsskatt

1999/2000:957 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Heliga Stolen

1999/2000:974 av *Berndt Ekholm* (s) till utrikesminister Anna Lindh
FN:s sanktioner mot Irak

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 6 juni.

9 § Kammaren åtskildes kl. 13.10.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början t.o.m. 4 § anf. 18 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Förnyad bordläggning.....	1
4 § Verksamheten i Europeiska unionen under 1999	1
Utrikesutskottets betänkande 1999/2000:UU10	1
Anf. 1 STEN TOLGFORS (m)	1
Anf. 2 LARS OHLY (v).....	4
Anf. 3 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	6
Anf. 4 MARIANNE ANDERSSON (c).....	8
Anf. 5 LARS OHLY (v) replik	12
Anf. 6 MARIANNE ANDERSSON (c) replik.....	12
Anf. 7 LARS OHLY (v) replik	12
Anf. 8 MARIANNE ANDERSSON (c) replik.....	13
Anf. 9 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp).....	13
Anf. 10 LARS OHLY (v) replik	16
Anf. 11 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	16
Anf. 12 LARS OHLY (v) replik	16
Anf. 13 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	17
Anf. 14 STEN TOLGFORS (m) replik	17
Anf. 15 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	17
Anf. 16 STEN TOLGFORS (m) replik	18
Anf. 17 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	18
Anf. 18 YVONNE RUWAIDA (mp).....	18
Anf. 19 MARIANNE ANDERSSON (c) replik.....	22
Anf. 20 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	23
Anf. 21 MARIANNE ANDERSSON (c) replik.....	23
Anf. 22 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	23
Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	24
Anf. 24 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	24
Anf. 25 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	25
Anf. 26 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	25
Anf. 27 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	26
Anf. 28 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik.....	26
Anf. 29 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	26
Anf. 30 LARS OHLY (v) replik	27
Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	27
Anf. 32 LARS OHLY (v) replik	27
Anf. 33 STEN TOLGFORS (m) replik	27
Anf. 34 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	28
Anf. 35 STEN TOLGFORS (m) replik	29
Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	29
Anf. 37 BIRGITTA AHLQVIST (s).....	30
Anf. 38 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	32
Anf. 39 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik.....	33
Anf. 40 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	33
Anf. 41 BIRGITTA AHLQVIST (s) replik.....	34

Anf. 42	HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik	34
Anf. 43	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	34
Anf. 44	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	34
Anf. 45	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	35
Anf. 46	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	35
Anf. 47	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	35
Anf. 48	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	35
Anf. 49	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	36
Anf. 50	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	36
Anf. 51	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	37
Anf. 52	STEN TOLGFORS (m) replik	37
Anf. 53	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	37
Anf. 54	STEN TOLGFORS (m) replik	38
Anf. 55	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	38
Anf. 56	LARS OHLY (v) replik	38
Anf. 57	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	39
Anf. 58	LARS OHLY (v) replik	39
Anf. 59	BIRGITTA AHLQVIST (s) replik	39
Anf. 60	WILLY SÖDERDAHL (v)	40
Anf. 61	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	40
Anf. 62	WILLY SÖDERDAHL (v) replik	40
Anf. 63	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	41
Anf. 64	WILLY SÖDERDAHL (v) replik	41
Anf. 65	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	41
Anf. 66	WILLY SÖDERDAHL (v) replik	41
Anf. 67	LARS OHLY (v)	41
Anf. 68	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	42
Anf. 69	LARS OHLY (v) replik	42
Anf. 70	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik	43
Anf. 71	LARS OHLY (v) replik	43
Anf. 72	STEN TOLGFORS (m) replik	43
Anf. 73	LARS OHLY (v) replik	44
Anf. 74	STEN TOLGFORS (m) replik	44
Anf. 75	LARS OHLY (v) replik	45
Anf. 76	YVONNE RUWAIDA (mp)	45
Anf. 77	BIRGITTA AHLQVIST (s)	46
Anf. 78	YVONNE RUWAIDA (mp)	46
Anf. 79	BIRGITTA AHLQVIST (s)	47
Anf. 80	YVONNE RUWAIDA (mp)	47
Anf. 81	MARIANNE ANDERSSON (c)	47
Anf. 82	YVONNE RUWAIDA (mp)	48
	(Beslut skulle fattas den 30 maj.)	48
5 §	Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen	
	om hemlig kameraövervakning	48
	Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU21	48
	(Beslut skulle fattas den 30 maj.)	48
6 §	Åtgärder mot viss sparkasseverksamhet	48
	Finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU28	48
	(Beslut skulle fattas den 30 maj.)	48

Prot.
1999/2000:118
29 maj

Prot.	7 § Bordläggning.....	48
1999/2000:118	8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	49
29 maj	9 § Kammaren åtskildes kl. 13.10.	49
